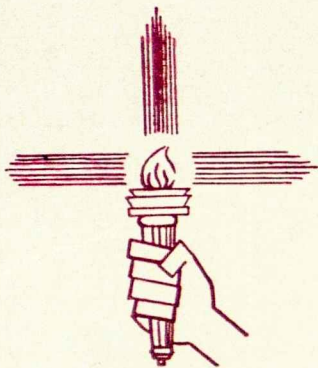

ATEITIS

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1957 METAI

Nr. 4

BALANDIS - APRIL

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė, Jūozas Baužys, Dalia Karaliūtė, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti rašiniai saugomi ir grąžinami autoriui prašant.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE,
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00. Atskiuro numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August,
by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLenmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

Entered as second-class matter at the post
office at Brooklyn, New York, March 31, 1950
under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Prisikėlimo džiaugsmas	73
Kęstutis Trimakas, S. J. — Kristaus mirtį ir prisikėlimą minint	74
Antanas Paplauskas — Aleliuja (eil.)	76
Gintra Vaišvilaitė — Velykos giesmėje ir muzikoje	77
Ričardas Ukrinas — Prarastoji laimė	79
Alfa Sušinskas — Rozalija bučiuojasi su papūgomis	79
Irena Banaitytė — Mikroskopas	80
Nerima Narutė — Jūra (eil.)	82
Ada Karvelytė — Dubauskienė — Susimąstymas (eil.)	83
Jonas Kidykas, S. J. — Krikščioniškasis visuomeniškumas	84
Danutė Giedraitytė — Išplukdė laivai (eil.)	85
Stasys Daunys — Neužmiršamas Dielininkaitis	86
Anelė Prunskytė — Dvi draugės	87
Aloyzas Baronas — Ar aš būsiu rašytojas?	88
Angelė Katelytė — Prieš egzaminus	89

SPORTAS

P. Ganvytas — Pasaulinėms futbolui pirmenybėms besiruošiant	90
--	----

PASTABOS, PASTABĖLĖS	91
----------------------------	----

DARBAI IR ŽMONĖS

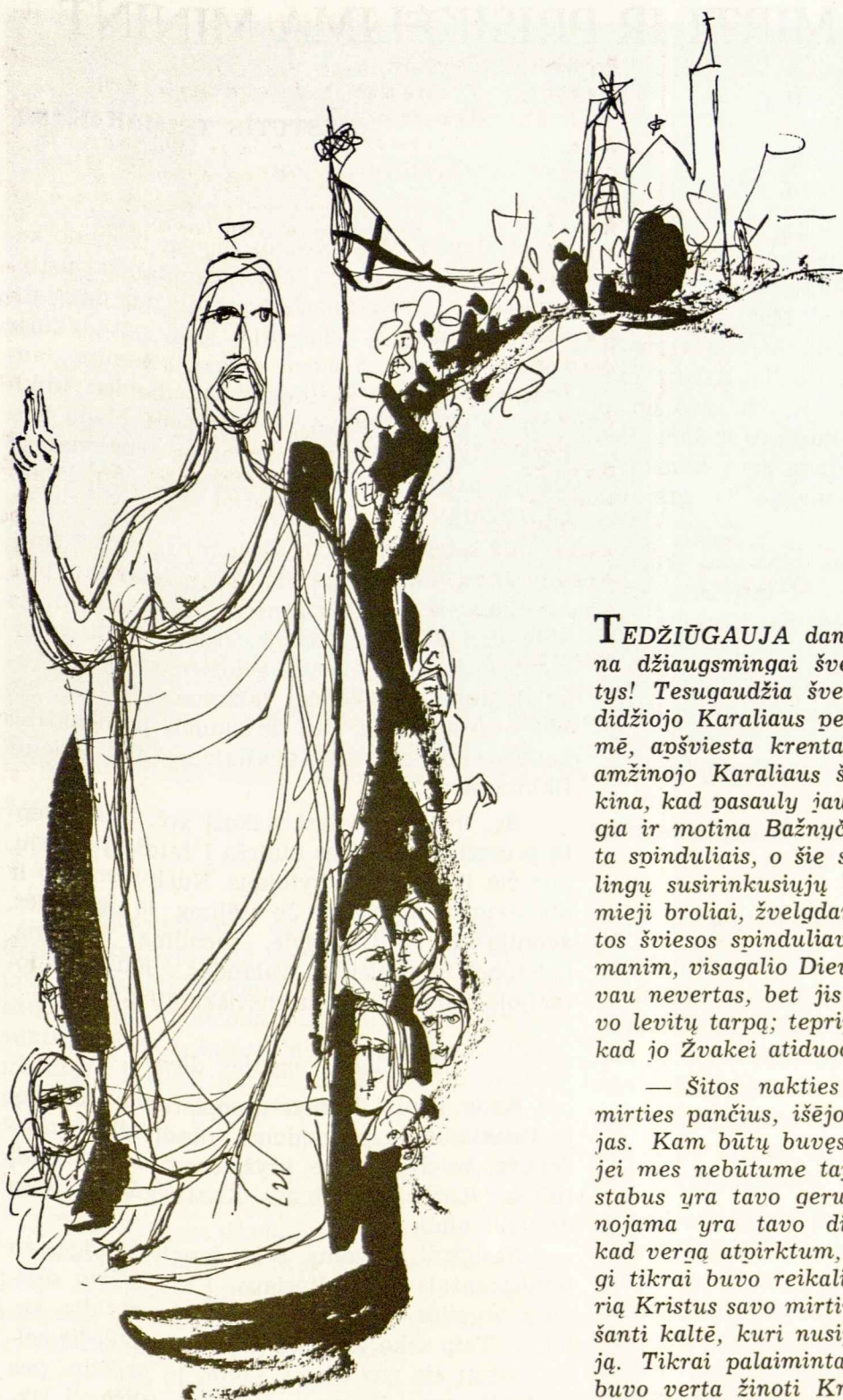
Ateitininkų Sendraugių Sąjungos konferencija	92
V. S. — Pax Romanos studijų dienos	93
KREIVOS ŠYPSENOS	96

Viršelio 1 psl. — Velykų margučiai. Nuotr. Vyt. Augustino

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus

BŪNA VALANDŲ, kada visa tauta
neišvengiamai turi virsti vienu realiu,
sąmoningu ir solidariu vienetu, jei ji
nori išsaugoti savo laisvę ir savo vals-
tybės integralumą. Tokia valanda yra
atėjusi mūsų tautai. Iš tikro, jau atė-
jo laikas realizuoti tikrą tautinę vie-
nybę, apie kurią tiek daug lig šiol
prikalbėta, bet kuri vis dar tebėra dau-
giau pageidavimas, negu tikrovė.

Dr. Pr. Dielininkaitis

Piešinys Nijolės Vedegytės-Palubinskienės

Velykų šventėse sveikiname visus mūsų bendradarbius, skaitytojus ir visus bičiulius. Tegul Prisikėlimo varpai įsiūbuoja visų mūsų širdis nuo vieno žemės krašto iki kito vienai Aleliuja giesmei. Prisikėlęs Kristus telaimina mūsų dienas!

Ateities Redakcija
ir Administracija

PRISIKĖLIMO DŽIAUGSMAS

TEDŽIŪGAUJA dangaus angelų būriai! Tebūna džiaugsmingai švenčiamos dieviškos paslaptys! Tesugaudžia šventieji trimitai, pranešdami didžiojo Karaliaus pergalę. Tesilinksmina ir žemė, apšviesta krentančiais į ją spinduliais, ir, amžinojo Karaliaus šviesoje paskendusi, teįsitikina, kad pasauly jau nebėra tamsos. Tesidžiaugia ir motina Bažnyčia, tokiais šviesiais išpuošta spinduliais, o šie skliautai tesuvirpa nuo galingų susirinkusiųjų balsų. Todėl ir jūs, mylimieji broliai, žvelgdami į tą nuostabų palaimintos šviesos spinduliavimą, maldaukite, kartu su manim, visagalio Dievo gailestingumo. Nors buvau nevertas, bet jis teikėsi mane priimti į savo levitų tarpą; tepripildo jis mane savo šviesa, kad jo Žvakei atiduočiau prideramą garbę.

— Šitos nakties metu Kristus, sutraukęs mirties pančius, išėjo iš pragarų kaip nugalėtojas. Kam būtų buvęs naudingas mūsų gimimas, jei mes nebūtume tapę išganyti? O, koks nuostabus yra tavo gerumas mums! Kokia neįkainojama yra tavo dieviškosios meilės didybė: kad verą atpirtum, atiduodi savo Sūnų. Kaip gi tikrai buvo reikalinga Adomo nuodėmė, kurią Kristus savo mirtimi sunaikino. Tai laimę nešanti kaltė, kuri nusipelnė tokį didelį Išgelbėtoją. Tikrai palaiminta naktis, kuri tik viena tebuvo verta žinoti Kristaus iš mirties prisikėlimo laiką ir valandą! Tai ta naktis, apie kurią yra parašyta: Naktis sušvis, kaip diena; ta naktis bus mano šviesa ir mano džiaugsmas. Šitos nakties šventumas atitolina nusikaltimus, nuplauna nuodėmes, puolusiems grąžina nekaltumą, o nuliūdusiems džiaugsmą. Ji išsklaido neapykantą, ugdo širdžių vienybę ir palenkia valdančiuosius.

(Iš Velykų žvakės, vaizduojančios prisikėlusį Kristų, pašventinimo apeigų: Didžioji šventė, Roma 1957, ps. 187-190)

KRISTAUS MIRTĮ IR PRISIKĖLIMĄ MININT

KĘSTUTIS TRIMAKAS, S.J.

G AVĖNIA jau baigiasi. Tu džiaugiesi, kad susikaupimo valandėlės atnešė ramybės ir džiaugsmo, kokio iki šiol nepažinojai. Maži savęs nusi-galėjimai tau atskleidė pasiaukojimo vertę ir grožį. Bet svarbiausia — tu pažinai Kristų tokį, koks Jis iš tikro yra. Jei tau sunku buvo šio to atsisakyti, pajutai, kad sunku buvo ir Jam. Bet kadangi Jis atsisakė tiek daug savo kančia ir mirtimi, tai Jis tikrai tave mylėjo. Tu supratai Kristaus meilę tau.

Su didesniu entuziazmu dalyvavai procesijoje Palmių sekmadienį. Juk vertas mūsų Išga-nytojas, kad Jam būtų giedama "Osanna Do-vydo Sūnui!" Su vis augančiu troškimu laukei Didžiosios Savaitės apeigų. Anksčiau jos savo ilgumu, lotyniškėmis maldomis, gregorijaniš-kais giesmiu tonais tau sukeldavo žiovulį ir mie-guistumą. Dabar jose tu įžvelgei naują vertę ir prasmę. Kas primena draugą, yra brangu. O kadangi Kristus tavo Draugas, brangios tapo ir tos apeigos, Kristų primenančios.

Paskutinės Vakariinės Vakarų

Skubėdamas į Didžiojo Ketvirtadienio va-karines mišias, tu galvoji apie Kristaus žodžius: "Tai darykite Mano atminimui". Šis Kristaus pasakymas dabar tau toks realus, tarsi ką tik išgirstas Jo prašymas tau...

Kunigui su ministrantais žengiant prie al-toriaus, tu įsivaizduoji Kristų, einanti su apaš-talais prie Paskutinės Vakariinės stalo.

"Mums reikia girtis mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, kuriame yra mūsų išgelbėji-mas, gyvenimas ir prisikėlimas, per kuri esame išgelbėti ir išlaisvinti". Nuskambėję Introito žo-džiai choro lūpomis tau primena, kad, nors pati pirmoji mišių auka buvo paaukota nekruvinu būdu ant Paskutinės Vakariinės stalo, tačiau ji buvo įvykdyta didžiausiame skausme ant mus išganančio Kristaus kryžiaus.

Aukštus bažnyčios skliautus sklidinai pripil-do iškilmingai sodrūs "Gloria in excelsis Deo" garsai, palydimi varpų ir varpelių skambėjimu. Pripildai ir tu savo sielos šventovę "Garbė Die-vui aukštybėse" virpančiais jausmais...

Ir kada pamatai kunigą Dieviškojo Mokyto-jo pavyzdžiu plaunant dvylikos senelių kojas,

savęs klausį: "Argi Kristus plautų ir mano ko-jas?" Kažkoks vidinis balsas raminančiai užtik-rina tave: "Taip, juk Jis yra tau dar daug di-desnio padaręs — dovanojo save patį, "kuris kančios išvakarėse paėmė duoną..., laimino, lau-žė ir davė savo mokytiniais, sakydamas: 'Imki-te ir valgykite jos visi, nes tai yra Mano Kū-nas'." Gyvu tikėjimu žvelgdamas į pakylančią Ostiją, palenki savo galvą Dievą-Žmogų, Drau-gą, pagarbinti.

Už keletos minučių įsijungi į tą didžią žmo-nių srovę, plaukiančią vis arčiau ir arčiau prie altoriaus, kol pagaliau nē nepajunti, kaip Jis atsiranda Tavo mylinčioje širdyje. Tada prisi-meni Jo žodžius: "Geiste geidžiau valgyti drau-ge su jumis šitą Velykų vakarienę..." (Luk. 22, 15) — ir supranti, kad tie šilumos pilni žodžiai nebuvo taikomi vien apaštalams, bet visiems tikintiesiems.

Šv. mišios baigiasi. Likusį švč. Sakramen-tą procesijoje kunigas nuneša į šalutinį altorių, kur čia jis išbus lig rytojaus. Nueini prie Jo ir atsiklaupęs apmąstai Jo išėjimą iš Jeruzalės, agoniją Alyvų Darželyje, suėmimą, tardymą, kalėjime Jo praleistas valandas... Klūpai ado-racijoje ir budi kartu su dieviškuoju Kaliniu...

Kančios ir mirties dieną

Kada įeini į bažnyčią popietinėms Didžio-jo Penktadienio pamaldoms, randi altorių nu-dengtą, be žvakių, be kryžiaus, o tabernakulį tuščia. Kažkaip liūdna... Kristus kenčia, Jo draugai liūdi kartu.

Nesigirdi vargonų. Tyloj žengia kunigas su ministrantais prie altoriaus. Kniūpščiom atsi-gula atgailos ženklai. Po bežodės maldos ke-lias... "Taip sako Viešpats: Savo nelaimėj jie kel-sis anksti eit pas Mane. Eikim ir grįžkim pas Viešpatį, nes... Jis mus pagydys". (Pirmoji lek-cija).

Tavo dėmesį patraukia trys diakonai. Su-stoję kairėj altoriaus pusėj, jie balsiai ima skai-tyti: "Passio Domini..." Iš savo mišiolio ir Tu skai'ai Kristaus kančios istoriją, iš naujo Tau Jo pasiaukojančią meilę primenančią. Jis išduo-damas, teisiamas, vedamas į Golgotos kalną, prikalamas, miršta... Suklumpi su visais Kris-taus mirčiai pagerbti.

Kazimieras Žoromskis

Nukryžiovimo scena

“Consummatum est! Atlikta! Išganymo darbas įvykdytas. Iš Kristaus atvertų žaizdų pradeda tekėti malonių šaltiniai. Šv. Bažnyčia skuba savo maldomis tas malonių sroves pasukti į sielas, jų labiausiai reikalingas. Kunigas, užsidėjęs juodos, mirties ir laidotuvių spalvos apsiausta, ima melsti dangiškąjį Tėvą už šv. Bažnyčią, popiežių, kunigus, pasaulinę valdžią, paklydusią Izraelio tautą ir visus pagonis. Karštai ir tu jungi savo maldas prie tų intencijų.

Tada kunigas iškelia kryžių ir balsiai gieda: “Ecce lignum crucis... Štai kryžiaus medis, ant kurio kabojo pasaulio Išganytojas”. Tris kartus parpuoli ant kelių su visais ir pagarbini išganymo ženklą. “Venite adoremus”.

Tas pats kryžius, prilaikant ministrantams, pastatomas adoracijai. Stoji į eilę ir artinies prie kryžiaus. Su širdinga padėka Kristui priklaupi ir pabučiuoji... Šiuo momentu pergyveni kažką, ko iki šiol niekada nepajutai. Vos atsisojęs po kryžiaus pabučiavimo, pamatai po tavęs bučiuojantį vieną savo pažįstamą. Ir jis Kristaus išganytas, — dingteli tau mintis.

Šioms apeigoms baigiantis, pastebi, kad jose nėra nei laidotuvių aimanų, nei mirusiojo sentimentalus verkšlenimo. Tiesa, visa liturginė

nuotaika yra liūdna, bet kartu persunkta tvirta Kristaus pelnyto išganymo viltimi.

“Ir savo paties mirties dieną”, tu sakai Kristui, “Tu nieko neatimi, bet viską duodi; o mes Tavo mirtimi nieko neprarandame, bet viską laimime”. Ir tu džiaugiesi, kad tą tiesą Bažnyčia gražiai išreiškė, leisdama tikintiesiems šią dieną priimti šv. Komuniją, Jėzaus kančios saldžiausiąjį vaisių.

Prisikėlimo išvakarėse

Didįjį šeštadienį mintimis dažnai peržvelgi skaudžius Išganytojo kančios įvykius. Norėtum Kristų aplankyti bažnyčioje, bet žinai — ten Jo nėra. Kantriai lauki vėlyvo vakaro.

Nakčiai kone įpusėjus, nueini į bažnyčią. Viduj, nors žmonių daug, tamsu, tylu, nyku, liūdna... Jis dar tebėra karste.

Prieangy, kunigui įskėlus titnagą, suspinksi švieselė. Tai pirmasis Kristaus gyvybės sutvirkėjimas, — pagalvoji ir džiaugsmas nuskaidrina Tavo veidą. Tada pamatai kunigą darant kryžiaus ženklą, alphas ir omegos raides bei šių metų skaičius ant velykinės žvakės, simbolizuojančios prisikeliantį Kristų, ir girdi jį ta-

riant: "Kristus vakar ir šiandien, Pradžia ir Pabaiga, Alpha ir Omega. Jam priklauso laikas ir amžiai. Jam tebūnie garbė ir valdžia per visus amžių amžius". Žvakės vaškan įspausdamas penkis pašventintus smilkalų grūdus Išganytojo žaizdų atminčiai jis meldžiasi: "Per Savo šventas ir garbingas žaizdas tesaugo ir teapgina mus Viešpats Kristus. Amen".

Procesija su uždegta velykine žvake pradeda judėti, artėdama prie altoriaus. Žvakės mirkčiojanti šviesa žaidžia su juodais šešėliais. Bažnyčioje pasidaro truputį šviesiau, kad jau gali atskirti tamsius žmonių siluetus. Diakono balsas pertraukia tylą: "Lumen Christi!" (Kristaus šviesa). Atsisukęs į šviesos pusę, priklaupi ir su visais atsakai: "Deo gratias!" (Dėkui Dievui). Staiga bažnyčia nušvinta tūkstančiais šviesų. Už minutės ir Tu jau spaudi rankoj žvakele, uždegta velykinės žvakės liepsna, — priminimui, kad sieloj nešioji Dievo malonę, Kristaus taip brangiai nupelnyta.

Žiūri į žvakelės plazdenančią liepsną ir k'ausais diakono, iškilmingu tonu skelbiančio Velykų džiaugsmą: "Tesiđžiaugia dabar dangaus angelų chorai, teduoda garbę dieviškos misterijos, teskelbia išganyto trinitas taip didžio Karaliaus pergalę... Tesiđžiaugia ir žemė, nuskaidrinta tokiu spindėjimu ir, apšviesta amžinojo Karaliaus šviesa, težino, kad viso pasaulio tamsybė jau išsklaidyta..."

Po keletos prasmingų lekcijų, nusakančių ankstyvas Dievo gerumo prošvaistes žmonijai, su visais tikinčiaisiais litanijos žodžiais prašai šventųjų užtarimo, kad Jo gerumas ir dabar žmonijai būtų apreiškštas.

Kėlės Kristus, turi keltis ir žmogus. Tam šią naktį šventinamas vanduo krikštui, pirmajam dvasinio atgimimo sakramentui. Tam šią naktį ir visi tikintieji iškilmingai atnaušina krikšto pažadus, išsižadėdami velnio ir išpažindami tikrąjį Dievą švč. Trejybėje. Su vis augančiu ryžtingumu kartu su visais kalbi tuos pačius žodžius, kuriuos krikšto metu už tave, mažytį kūdikį, ištare krikšto tėvai.

Ateitininkų Federacijos Generalinį Sekretorių ir Ateities administratorių

KUN. V. DABUŠI,

jo brangiai motinai Lietuvoje mirus, gilia užuojautą reiškia

Ateities redakcija

ANTANAS PAPLAUSKAS

ALELIUJA

*Varpai suskambo, varpai prabilo,
Aidai padanges plačiai užliejo.
Nulijo perlai rasoto šilo,
Ir taršo plaukus šilkinis vėjas.
Vainikai. Maldos. Vainikai. Gėlės.
O sieloj rytas, šventasis rytas.
Drebėjo žemė: — ir Kristus kėlės,
Ir didis džiaugsmas rytuose švito.
Ir teka saulė. Ir plaukia minios.
Vainikai. Gėlės. Ir žvakių ugnys.
Prigėrė širdys maldoj aušrinėj,
Maldoj aušrinėj — buities bedugnėj.
Liepsnoja aušros ir spindi bokštai,
Skaisčiais pazarais skliautus nudažę.
— Erdves ir dangų apimti trokštu,
Tyliu kaiņ sfinksas maldos ekstazėj — — —*

"Ateitis", 1932. Nr. 3-4.

Iškilmingosios mišios prasideda. Su vargonais, varpais ir varpeliais angeliškasis "Gloria in excelsis Deo" vėl atiduoda Dievui garbę. Virpa kaip varpelis ir tavo širdis, sujaudinta šio momento iškilmingumo. "Aleliuja, aleliuja, aleliuja... Duokit garbę Viešpačiui, nes Jis yra geras, nes Jo gailestingumas niekada nesibaigia" (Psl. 117, 1). Linksmoji naujiena vėl paskelbiama: "Jo čia nėra, nes Jis prisikėlė, kaip yra sakęs" (Mat. 28, 6).

"Tikrai", kartu su kunigu ir tu sakai, "yra verta ir teisinga, reikalinga ir išganinga Tave, Viešpatie... garbinti, kai mūsų Velykinis Avinėlis, Kristus yra paaukotas. Nes Jis yra tikrasis Avinėlis, Kurs panaikino pasaulio nuodėmes, Kurs mirdamas mūsų mirtį sugriovė ir prisikeldamas grąžino gyvybę..."

Pakyla konsekruota Ostija kunigo rankose, — tarsi vėl pats Kristus keliiasi iš karsto, nugalėjęs nuodėmę ir mirtį. Žemai palenki galvą prieš triumfuojantį Kristų ir tikėdamas tari: "Mano Viešpats ir mano Dievas — mano Išgelbėtojas". Už kelių minučių Jis jau džiugina Tavo širdį ir stiprina tave Savo atsilankymu. Sveikini Jį, garbini, dėkoji, džiaugiesi...

Pajunti, kad su Juo prisikeli ir tu...

Telcsforas Valius

Velykų rytas Lietuvoje

VELYKOS GIESMĖJE IR MUZIKOJE

GINTRA VAIŠVILAITĖ

PRISIKĖLIMA, tą didįjį krikščionybės triumfą, garbina ir prisimena visas krikščioniškasis pasaulis. Kiekvienas laikotarpis sukuria vis naujų garbinimo būdų. Pirmasis prisikėlusio Kristaus pagarbinimas įvyko tada, kai Marija Magdalena pirmoji atvyko ap-lankyti Kristaus ir rado tuščią kapą.

Antrame šimtmetyje Mažosios Azijos kunigas Me-lito iš Sardų taip garbina Prisikėlusįjį:

Džiaugsmu drebėdama šaukia visata:

Kas tai per paslaptis, tokia didi ir nauja!

Viešpats prisikėlė iš numirusiųjų,

Ir savo galybe sutriuškino mirtį.

Štai — žiaurusis tironas surištas ir prirakintas,
Ir žmogus išlaisvintas To, kurs prisikėlė!

Tai vienas iš ankstyviausių, iki dabar dar užsiliku-sių, mums žinomų Prisikėlusiojo pagarbinimų. Ketvīr-tame šimtmetyje pasirodė didingi lotyniški himnai, kurie dar ir dabar giedami visose katalikų bažnyčiose uždegant Velykų žvakę. Dauguma giesmių buvo para-šytos vienuolių bei šventųjų, kaip šv. Ambrozijaus, šv. Grigaliaus Nazianiečio, šv. Jono Damaskiečio ir kt. Vė-liau pradėjo velykines giesmes kurti vokiečiai ir kitos tautos.

Štai ispanų Velykų himnas, plačiai giedamas Ek-vadore:

Jėzus. Kristus, garbingasis Karalius,

Viešpats gerovės, meilės ir šviesos,

Mirties ir blogio nugalėtojas,

Prisikėlė didybėje ir galybėje...
Aleliuja.

Ispanų kaimynai Portugalai gieda džiaugsmu besiliejančią giesmę "Žemė drebėjo":

Sudrebėjo kapo uola,
Sargybiniai nusigandę pasislėpė,
Bet Magdalena skuba pamaldžiai prie kapo,
Nebijodama nieko.
Su meile ji ieško Viešpaties Visagalio,
Nebijodama nei sargybinių, nei žemės drebėjimo.
Aleliuja, aleliuja.

Nuo Europos tautų neatsilieka nė kiniečiai krikščionys. Jie sukūrė nepaprastai gražią melodiją, kurią pritaikė 112-jai psalmėi. Kiniečių tradicinis Velykų himnas paprastais žodžiais išreiškia didįjį Velykų džiaugsmą:

Aleliuja, aleliuja,
O džiaukis visas pasauli!
Aleliuja, aleliuja,
Viešpats Nugalėtojas žengia.

Kaip buvo minėta, vokiečiai buvo vieni iš pirmųjų, kurie pasekė italų pavyzdžiu ir pradėjo kurti Velykines giesmes. Štai tipinga Tiroliečių giesmė:

Prisikėlęs Kristau, ar čia Tavo Kūnas,
Kuris buvo nukankintas ir miręs?
Ateikit, krikščionys, jauni ir seni
Aplankyti Kristaus Velykų rytą!
Aleliuja, Aleliuja!

Kai kurios tautos vertė, su mažais pakeitimais, lotyniškų himnus į savo kalbas. Vengrai laisvai išsivertė lotynišką giesmę "Surrexit Christus Hodie", kuri labai paplito žmonių tarpe:

Kristus šiandien prisikėlė, aleliuja,
Visi žmonės džiaukitės, visi žmonės džiaukitės!
Dėkokit Viešpačiui.

J. W. Goethe savo "Fauste", pagal kurį Ch. Gounod ir H. Berlioz sukūrė operas, taip išreiškia pagrindinę Velykų mintį:

Kristus prisikėlė —
Džiaugsmas mirtingiesiems,
Nes jie tapo išlaisvinti
Iš baisaus ir gąsdinančio
Blogio žalčio.

Lietuvoj buvo labai paplitusi ši Velykų giesmė:

Linksmą dieną mums prašvito,
Visi laukėm džiaugsmo šito.
Kėlės Kristus, mirtis krito,
Aleliuja, aleliuja, aleliuja.

Iš Lietuvos sodžių vėliau ji persikėlė į miestus ir tapo tradicine Velykų ryto giesme.

Tai vis liaudies sukurtos giesmės. Tačiau Didžioji prisikėlimo prasmė įkvėpė ir daugelį žymių kompozitorių kurti didelius muzikos veikalus. Vienas iš ankstyviausių tokių kūrinių yra Antonio Scandello oratorija "Prisikėlimas", parašyta 1560 m., ir pirmą kartą išpildyta Dresdene, karališkoje koplyčioje. J. S. Bachas, muzikos tėvas, harmonizavo daugybę vokiečių liaudies choralų, kuriuose pagrindinė tema — Kristaus prisikėlimas ir atpirkimas. Tomis pačiomis temomis Bachas taip pat sukūrė gana daug kantatų ir kūrinių vargonams.

O kas gi nežino didingosios Haendelio "Mesijo" oratorijos, kuri skamba per didžiąsias radijo stotis ir žymiose koncertų auditorijose Didžiosios Savaitės metu? Haendelis didingai pavaizduoja Kristaus triumfą šiame veikle. Publiką pagauna nepaprasta nuotaika besiklausant, ir, tarytum susitarę, visi pakyla iš savo vietų, kai choras griausmingai užgieda "Aleliuja".

IŠRINKTA ATEITININKŲ FEDERACIJOS TARYBA

Vyriausioji Rinkimų Komisija 1957 m. balandžio 6 d. pranešė Ateitininkų Federacijos Tarybos rinkimų rezultatus. Rinkimai buvo praversti korespondenciniu būdu. Juose dalyvavo 1126 ateitininkai. Tinkamų balsų paduota 1111. Neužskaityta 15 balsų.

Federacijos Tarybos pirmininku išrinktas

DR. ADOLFAS DAMUŠIS.

Federacijos tarybos nariais išrinkti:

prel. Ign. Albavičius,
kun. V. Bagdavičius,
prel. J. Balkūnas,
St. Barzdukas,
kun. Vikt. Dabušis,
dr. Juozas Girnius,
dr. Jonas Grinius,
dr. Zen. Ivinskis,
prel. Pr. Juras,
kun. St. Yla,
dr. Petras Kisieličius,
kun. Petras Patlaba,
kun. J. Petrėnas,
A. Skrupskelienė,
kun. Alf. Sušinskas,
Simas Sužiedėlis,
dr. Ad. Šapoka,
Vyt. Vardys,
dr. Balys Vitkus,
dr. Vyt. Vygantas.

Kenčiantis Kristus puikiai pavaizduojamas Beethoveno oratorijoje "Kristus Alyvų Darželyje". Wagnerio Didžiojo Penktadienio misterijoje "Percivalis" vyrauja Kristaus kančios elementas. Gounod "Atpirkimas" dabar gana retai girdimas, tačiau dar daugelyje bažnyčių ypač Amerikoje, per prisikėlimą choras gieda jo "Atsidarykite, vartai". Taip pat dažnai giedamos giesmės iš Cezario Francko "Atpirkimo" ir A. R. Gaul "Šventasis Miestas". Taip pat paminėtini ir Dubois "Septyni Kristaus žodžiai".

Instrumentalinėje muzikoje taip pat atsispindi Velykų dvasia. Bene žymiausias šios srities veikalas yra Rimsky-Korsakovo "Rusų Velykos" — simfoninė uvertiūra, parašyta pasiremiant senomis rusų ortodoksų giesmėmis, kuri labai vaizdžiai nupiešia Velykų šventimą Rusijoje. Gustav Mahlerio "Prisikėlimo Simfonija", paremta mąstymais apie mirtį ir prisikėlimą, kaip įžanga į naują gyvenimą, taipgi buvo įkvėpta Kristaus prisikėlimo.

Visos šios giesmės ir muzikos kūriniai trokšta atkurti ir paryškinti didįjį istorijos įvykį — Kristaus prisikėlimą.

RICARDAS UKRINAS

Prarastoji laimė

ATRODO, kad tai buvo laimė. Kai vakar žaidėme drauge, — buvai princesė mano, o aš princą vaidinau. Tu buvai jauna ir pasakiškai graži. Ir mano dienos buvo jaunų.

Bet laikas bėgo... Užaugau aš, ir tu mane vijaisi. Tada tave karštai mylėjau. Sunku buvo skirtis ir galvoti, kad tu nebegrįši atgal... Ir mes daugiau nebeisime ranka į ranką laukais išmintu takeliu, kaip kadaise.

Skaitau tavo paskutinį laišką. Lyg norėčiau jį išmokti atmintinai. O juk gerai žinau, kas jame parašyta. Juk jį skaičiau daugel sykių, bet visvien jį ieškau ten žodžio, kuris sakytų, kad tu dar sugrįši. Neradęs jo, vėl pasineriu svajonėn. Mintimis jį ieškau tavęs, bet jos beprasmiškai klajoja ir tuščios sugrįžta manin. Rodos, lyg tu mirei...

Tik naktį, kai tylu yra, ir užimo gatvėse nebesigirdi, klajoju po laukus sapnų sparnais ir susirandu tave — tokią pat, kaip tada, kai tu buvai princesė mano, o aš princą vaidinau. Apkabinu tada svajonės sparnais ir žadu niekad tavęs nebepaleisti.

Bet sapnas trūksta tylioje naktyje, plačiu aidu nuskambėdamas mano širdy, ir aš bundu. O tu pasilieki kažkur sapne, kažkur juodoj naktį, toli...

Ir vėl išaušta rytas, ir vėl galvosiu apie tas dienas, kai žaidėme drauge...

ROZALIJA BUČIUOJASI SU PAPŪGOMIS

ALFA SUŠINSKAS

PAGAL Viešpaties Kūrėjo norą, visas pasaulis su jame esančiais kūrinių priklausau žmogui, kuris turi teisę jais naudotis, laikydamasis Kūrėjo nustatytos tvarkos. Tačiau jis neturi teisės pačių kūrinių laikyti savo gyvenimo tikslu ir jų dievinti. Jei jis taip elgiasi, jo dvasinis gyvenimas iškrypsta: jo meilė, nuoširdumas ir širdies švelnumas tada atitenka netikram idealui — jis nudvasėja...

Nudvasėjimo reiškinių žmonių gyvenime, deja, dažnai ir įvairiomis formomis pasitaiko.

Paimkime kad ir Rozalijos ir jos papūgų istoriją. Ji ir jos sesuo Hilda, abi gerokai įamžėjusios moteriškės ir neištekėjusios, laiko trijuose kambariuose net septynis

paukštelių, gražiausiais vardais pavadintus: dvi kanarėles ir penkias papūgėles. Jų abiejų meilė tiems paukšteliams sudaro visą jų gyvenimo turinį. Maloniausi ir meiliausi žodžiai — jiems, tiems sparnuotiesiems padarėliams; jos kalbina juos lyg mylimiausią žmogų; kas rytą švelniausiai su kiekvienu iš jų pasisveikina, o vakare — skausmingai atsisveikina aimanuodamos, jog per naktį jų nematys.

Kai kuris iš tų paukštelų, atgyvenęs savo amžėlį, nebeatmerkiama užmerkia akis, abi seserys praverksta gailiomis ašaromis — lyg motinai mirus. Aišku, nunykusio paukštelio vieton tuojau kitas, jaunas, parūpinamas. Ir taip jų paukštynas niekuomet nesumažėja.

Rozalija, norėdama širdies jausmus ir meilę dar stipriau išlieti, net bučiuojasi su jais, ypač su papūgėlėmis... Tiesą sakant, jos nė su vienu žmogumi taip švelniai ir meiliai nesikalba ir nesielgia, kaip su tais savo paukščiais. Visą meilę atiduodamos kanarėlėms ir papūgoms, Rozalija ir Hilda jos nebeištenka žmonėms: jiems jos abi yra šiurkščios, nemandagios, savimiškos ir nevisuomeniškos.

Sustokim ties arkliu... Jis — labai naudingas gyvulėlis, kai jis yra savo vietoje ir kai žmogus juo naudojasi taip, kaip Pasaulio Kūrėjo yra skirta.

Tačiau arklys ne tik raitininką neša, bet ir žmogaus laimę nuneša ir jį į elgetas paleidžia, kai žmogus jį pasirenka savo gyvenimo idealu. O kiek daug žmonių yra patys save prazūdę dėl "greičiausiojo" arkliuko, aistringai siekdami jo bilietu tūkstančius išlošti arklių lenktynėse...

Nuošalioje Pittsburgho, Pa., gatvelėje apipuvusiųose nameliuose amžėlį baigia senutė, pas svetimus žmones kambarėlyje prisiglaudusi, skurdžia pašalpa remiama. Jaunesnėse dienose ji su savo vyru, jau mirusiu, turėjo du gražius namelius ir dar banke keletą tūkstančių. Visą jų turtelį nujojo arkliukai Wheelinge, W. Va.

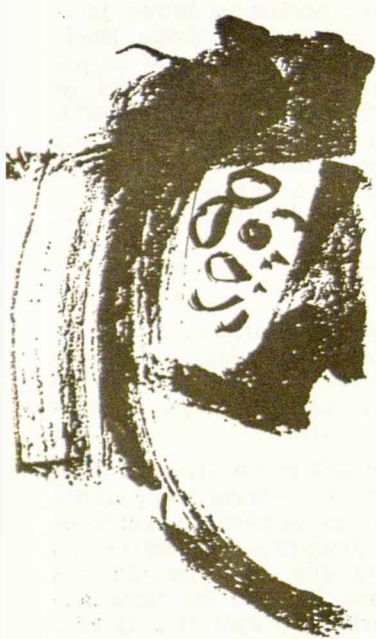
O šis dirba didelėje įmonėje ir į mėnesį gauna algos apie 500 dolerių. Betgi jis vaikšto apiplyšęs, vis prasiskolinęs, dažniausiai suniuręs, išsiblaškęs... Ir kaip gi jis bus kitoks, jei jo širdis ir visa sąmonė nuolat jodinėja arkliukais, kurie nuneša visas jo pajamas.

Dar pridėkime šunų lenktynes, pavyzdžiui, kad ir Steubenville, Ohio. Ir čia nevienas yra vėjais paleidęs daug pinigų, vis tikėdamasis, kad "greičiausias" šunelis jam turtus atneš. Užuoat atnešęs, jis juos tik nuneša.

Juk azartinių lošimų vietos tėra našus verslas jų savininkams praturtėti iš lengvatikių ir silpnabūdžių žmonių kišenės.

Istorija, rodanti žmones, pasirinkusius klaidingus ir kenksmingus idealus, yra be galo. Čia pamatome moteris, gyvenančias savo gausių kačių laimė, perdėtam susirūpinimui savo figūra, nebesuskačiuojamais, vis paskutinės mados drabužiais... Čia sutinkame vyrus, savo gyvenimą atidavusius vis naujoms moterims gaudyti, kortoms, buteliukui...

Tokie žmonės yra iškrypę iš savo paskirties kelio. Jų širdys gyvena niekingais idealais, kurie juos klystkeliais nuveda, dvasiškai apakina ir juose sunaikina vidinį religinį gyvenimą.

Mikroskopas

Kažkur verkia mažytė šalis.

Verkia, nes jos skauzmas didis—didesnis už ją pačią.

Ji verkia, netenkanti savo vaikų.

Verkia—kaip motina.

PIRMOJI mokslo metų savaitė. Saulė nars-tė spindulius tarp jau begeltonuojančių lapų, šilkiniai voratinkliai plaukė pro baltus, gotiško stiliaus kolegijos bokštus, besistiepiančius į skaidrią mėlynę.

Saulės nurudinti veidai skubėjo iš vieno pastato į kitą. Kartas nuo karto pro šalį šmėkš-telėdavo draugės šypsny; pažįstamas balsas sušukdavo:

— Ei, Mirga, kaip praleidai atostogas? Dir-bai mieste? O aš buvau išvažiavus į kaimą pas dėdę. Tai iki. Bėgu.

Arba vėl:

— Kiek biologas tau sukrapštė? Tai laimin-ga! Aš vos, vos išlindau. Kelintą pamoką val-gai? Gerai. Susitiksime.

Ir skubūs žingsniai nukaukšėdavo takelio grindiniu.

Mirga taip pat skubėjo. Nesinorėjo pavė-luoti į paskaitą pačią pirmą dieną. Apie bakte-riologijos profesorių draugės jau buvo apšvie-tusios iš anksto. — Baisus. Nemėgsta merginų. Pernai iš dvidešimt studentų pusę paliko kitam semestru.

— Kur gi ir leki, kaip vėjas? Nė prisišaukti negalima. Plaučius baigiu iššokdinti, tave besi-vydama, — pribėgo Betty. — Ar ne į mikrosko-pyną? — Puiku, ir aš ten pat. Sėskim drauge, bus smagiau. Ar girdėjai apie naują asistentą? — Tai atsilikėlė! Visos dėl jo miršta.

Ir visu keliu, iki pat klasės, Betty tarškėjo apie asistento dorybes: — Koks gražus, aukštas, plačių pečių, malonus. Ir akiniai juodais rė-mais jam taip tinka!

Pirma pamoka slinko netaip jau jaukioje nuotaikoje. Profesorius, pro akinių viršų ap-žiūrėjęs klasę, kurios, kaip tyčia, dauguma — mergaitės, pradėjo pamoką:

— Tai kiek čia dabar jūsų? — vokišku ak-centu išskirtinai dėliojo žodžius. — Aha, dvide-šimt trys. Nieko sau, nieko sau... Nutarėt pa-mėgin-ti bakteriologiją? Nieko sau, nieko sau. O aš jums štai ką pasakysiu — tokie dalykai ne moterims. Perspėju iš anksto: gale semestro ne visos džiaugsitės. Ar ne taip, panele Wilson?

Užkalbintoji, smulkutė mergaitė, tik dar labiau susitraukė savo suole: taip jai nemalonu buvo, kad dabar visi žinos, jog ji kartoja kursą. Bet studentai jau buvo iššniukštinę visą pro-fesoriaus gyvenimo istoriją, todėl ir nebuvo la-bai nustebinti.

Mirgos žvilgsnis pradėjo atsargiai klaidžioti po auditoriją, jieškodamas pažįstamu veidų. Ji prisiminė amžinai nenurimstantį Lari, kuris pernai fiziologijos klasėje viena semestrą juoki-no merginas, įvairiems vitaminams sukurdamas atitinkamas veido išraiškas. Jis mokėjo būti pa-našus į vitaminus A, ir B, ir C, ir... — Kažin, ar jis yra? Žvilgsnis nutūpė ant rando pakaušyje. Tai buvo Lari ženklas. Pasislėpes už draugo nugaros, prikandęs lūpą, Lari piešė kaimynės profilį. Staiga atsisuko ir pasiuntė Mirgai oro bučkį.

— Ne Lari būtų, — pagalvojo ji ir paslėpė šypsni. Žvilgterėjo į kairę.

Ten, nustatęs rimta veida, Wil' bandė itikti profesoriui. Šalia darbščioji japoniukė Mitsu rūpestingai užrašinėjo kiekvieną profesoriaus žodį. Betrūko tik Pat, pernai sumušusio rekordą cheminių įrankių daužyme.

GITAUS AMIKAV

Tuo tarpu profesorius, lyg ir nusivylęs, kad jo grąšinimai nepadarė norimo išpūdžio, kiek piktokai tęsė:

— Na, o dabar pradėsime tyrimų dalį. Ten pro langelį jums... o, teisybė, pamiršau pristatyti savo asistentą. Jis nori, kad vadintumėt jį vardu, ne pavarde; taigi, ponas Brent jums paduos reikalingus įrankius.

Prie langelio stovėjo besišypsodamas Brent. Tikrai, jis buvo toks, kokį Betty buvo nupasakojusi. Bematant jį apspito studenčiokės. Betty, pirmoji prisigrūdusi, grįždama su glėbiu tyrinėjimo vamzdelių ir mikroskopu, reikšmingai Mirgai pamerkė akimis.

Mirga pamažu artėjo prie langelio. Buvo įdomu pamatyti iš arti tą visų idealizuojamą asistentą. Gal ir pakalbėti.

Pamoka pasibaigė. Miesto fabrikų sirenos užkaskė pietų laiką. Mirga buvo pažadėjusi laukti draugės prie valgyklos laiptų. Mergaitė vėlavosi. Studentų masė, pasipylusi iš klasių, įstrigo valgyklos duryse.

— Ko taip nuliūdusi? Mikroskopą, rodos, gerą daviau, — suskambėjo linksmas, jau pažįstamas baritonas.

Mirga krūptelėjo — to tai ji tikrai nesitikėjo. Tačiau malonus, lyg ir išdidumo jausmas perbėgo ją.

IRENA BANAITYTĖ

— Jei taip ilgai lauksite, — tęsė Brent, — vietos prie stalų neliks. Juk žmonės gerokai išalkę po visokių chemijų, fizikų ir biologijų. Eina. Užimsim ir draugei vietą.

Apačioje valgykla užė, tarytum pusšimtis išalusių telegrafo stulpų. Pavyko susirasti dvi laisvas vietas prie stalo. Šalia sėdinčios studentės, paskendusios cigarečių dūmuose, ginčijosi dėl pokerio taisyklių. Pro garsiakalbį įkyriai skverbėsi balsas, raginas rinkti kažkokį nusielpinius, išmintingą, veiklą, darbštų ir susipratusių studentą, puikų futbolininką, į senjorų pirmininkus. Nesibaigiantis lėkščių čerškimas jungėsi į tą dūmų ir žodžių maišatį.

IŠSIŠAKOJUSIO raudono klevo pavėsy stovėjo žalvarinė kolegijos įkūrėjo statula. Saulės kiškiukai, linguojami ruduojančių lapų, šokinėjo ant žalvarinio veido. Rodėsi, kad ir šis senas kolegijos geradaris krutino ūsus, besidžiaugdamas auksine bobų vasaros diena. Paruošęs visus įrankius bakteriologijos klasei, Brent ištrūko keletai minučių laukan. Būdamas asistentu, jis kartu ruošėsi ir doktoratui, tad laisvo laiko nedaug teturėjo. Iki pat vėlyvos nakties prasėdėdavo laboratorijoje.

Vakare kolegijos salėje koncertuos iš Europos atvykęs smuikininkas. Brent, nors ir griežtuosius mokslus pasirinkęs, mėgo muziką. Nusiipirko du bilietus ir šiam vakarui. Du bilietus? — būtų užtekę ir vieno; ką gi jis kvies? Profesorius nenori, kad Brent draugautų su studentėmis. — Moterys ir mokslas — nesuderinami dalykai, — nusišypsojo jis, prisiminęs cinišką seno bakteriologo posakį.

— O gal man ir pavyks tai suderinti? — pagalvoja. Žalvarinės statulos veidas suraibuliuoja šešėliukais, tarytum pritardamas Brent.

— Šiandien pradėsime tyrinėti patologines bakterijas. Susipažinimui paimsime džiovos organizmą *M. tuberculosis*. Manau, kad nereikės jums priminti būti atsargiems... — iš lėto stūmė žodį po žodžio profesorius. Betty, kuri laiką sėdėjusi ramiai, pradėjo kažko raustis savo krepšelyje. Rado sulankstytą popieriaus gabalėlį — įvykstančio koncerto skelbimą.

— Eisi? — pašnabždėjo Mirgai. Mane kvietė Bill. Geras smuikininkas, o beto, pamokų dar nedaug užduota. Nueisiu. O kaip tu? — Neturi

bilieto? — gaila. Palauk, pasiklausinėkim, gal kas perleis.

— Prieš pradėdant tyrinėjimą, ponas Brent jums paduos paruoštas M. tuberculosis plokšteles. Gerai išžiūrėkit, kad paskui galėtumėt atskirti nuo kitų bakterijų, — pertraukė mergaičių pokalbį paaštrėjęs profesoriaus balsas.

Mirga tuoj kibo prie darbo. Visai bandė žiūrėti į atsineštąją plokštelę, bet mikroskopas rodė tik išdraikytas mėlynas dėmes, — lyg kas rašalo būtų užtėpliojęs. Jau norėjo kviestis profesorį į pagalbą, bet nutarė dar žvilgtelėti per silpniausią objektyvą. Vos neaiktelėjo iš nustėbimo. Bakterijų nė ženklo, o dėmės buvo susirikiavusios į tvarkingus sakinius: "Kviečiu į koncertą. 7 val. Susitikime prie raudonojo klevo. Gražindama šią plokštelę, pasakykite man taip, ar ne. Brent". Ji dar kartą perskaitė, netikėdama savo akimis.

— Kažin, ar Betty nepastebėjo mano susijaudinimo? — šovė mintis. Bet draugė išigilinus braižė bacilą ir nieko kito nematė.

Mirga sutiko. Rodėsi, kad pamokos tą dieną niekad nesibaigs. Nors imk ir pastūmėk visų miesto laikrodžių užsimiegojusias rodykles.

Žalvarinė statula degė raudona saulėleidžio varsa. Saulės kiškučiai jau miegojo tarp rausvų klevo lapų, ir statulos veidas atrodė iškilmingas. Brent sėdėjo ant pedestalalo laiptų, išiklausęs į svirplių simfoniją, kuri dabar, kartu su malonia vakaro vėsoma, sklaidėsi tarp parko klevų. Pradžioje besišnekučiuojančių studentų būrelis. Mirga nesirodė.

— Gal ji nutarė neiti? O aš čia sėdžiu ir laukiu. Bet tokiu atveju būtų pranešusi. Žino, kad aš laboratorijoj iki šeštos, — ramino save Brent. — Ir ko aš čia dabar jaudinuos? Neateis — neateis. Nueisiu vienas... O vis dėl to, būtų gerai, kad ateitų. Ji kažkuo skiriasi nuo kitų studenčių. Gal kad europietė? Bet negi tai sudarytų tokį skirtumą?

Ir kad nuduotų nesirūpinantį, pradėjo niūniuoti per radiją girdėtą dainą.

Pasigirdo žvyruotu takeliu atskubą žingsniai, ir iš klevų šešėlių išniro Mirga.

Jie nuėjo į salę, kur spietėsi entuziastingi studentai ir miesto muzikos mėgėjai.

Tą vakarą Mirga ilgai negalėjo užmigti. Pro Čaikovskio koncerto atgarsius skverbėsi malonūs Brent žodžiai... Kaip jame puikiai derinosi griežtieji mokslai ir gilus muzikos pajautimas. Jo dėmesys ir pagarba mergaitei imponavo Mirgai. Užsisvajojusi ji net kartojo jo posakius. Ją žavėjo Brent pažiūra į gyvenimą, jo principai. Ji jautė pasitikėjimą juo.

NERIMA NARUTĖ

JŪRA

*KAI NERAMI audringa jūra,
Išlyginus bangų gifūrą, rimsta,
Tada į gelmę aksominę grimsta
Sidabro inkaru mėnulis.*

*Dugne apvirtusia moneta guli
Vandens šilkiniam šlamesy,
Atodūsiuos vakario varpo,
Kai grįždami žvejai sukarmo*

*Irkla is gelmės veliurą.
Nuraibuliuoja pasiklydusi banga,
Paglostyta nakties ranka, —
Ir vėl rami ant žemės delno miega jūra.*

Po to jie dažnai susitikdavo ir laboratorijoje ir kolegijos parke.

ARTINOSI Kalėdų atostogos. Mirga vis labiau ir labiau ilgėjosi namų. Skaičiavo dienas, valandas. Bet nė pati nežinojo, ar tai darė, norėdama išitikinti kiek dienų beliko iki vėl galės su saviškiais pasimatyti, ar — už kiek laiko turės atsiskirti nuo Brent ir važiuoti namo. Drauge su namiškių pasiilgimu vieną atklydo mintis:

— Bet Brent — svetimtautis. Ir kodėl aš apie tai anksčiau nepagalvojau?.. Dieve mano, kaip bus sunku jam tai pasakyti! O pasakyti turiu...

Tą vakarą pradėjo kristi pirmasis sniegas. Ne tyliai ir taikiai, bet niršdamas skverbėsi jis pro visus plyšius, lyg norėdamas atkeršinti per ilgai šiame mieste užtrukusiam rudeniui.

Dienos metu Mirga nebuvo spėjusi užbaigti tyrimo. Dabar tyliai įslinko klasėn, užsidedė šviesas, ir, susirinkus reikiamus įrankius, pradėjo dirbti.

— O jei dabar iš savo kabineto ką pamiršęs užsuks profesorius? — Jo Mirga šį vakarą sutikti nenorėjo.

Ir tuo laiku girgžtelėjo durys. Mergaitė bijojo net akis nuo mikroskopo pakelti. Nudavė labai užsiėmusią ir braižė popieriuje, kas visai nebuvo panašu į bakteriją. Nebematė ji nei bakterijų, tik įsivaizdavo prieš save rūstų profesoriaus veidą. Pagaliau ji pakėlė akis. Priešais stovėjo senasis profesorius. Bet šį kartą jis kažkodėl šypsojosi, o už liemenės kišenaičių užkabinti pirštai reikšmingai grojo sagomis. Žvilgtėrėjo per mergaitės mikroskopą.

ADA KARVELYTĖ-DUBAUSKIENĖ

SUSIMĄSTYMAS

*O Kristau, o Dieve geriausias,
Kaip menka dulkelytė esu —
Dreba žemė po kojom, Aukščiausias, —
Čia esu — čia nesu...
Ir mąstau, kad nerimt, ir ilgėtis,
Ir mylėt tu čionai ateini —
Ak, kaip keista, ir nori stebėtis:
Čia esi — čia nesi...*

— Visai, nenorėjau jūsų išgąsdinti. Dirbu sau kabinete ir girdžiu — kažkas tai šlama klasėj. Manau sau — langą pamiršo uždaryti — vėjas blaško užuolaidą. Ir nutariau uždaryti, kol pūga neprivertė pilnos klasės sniego.

Profesorius atsikosėjo, nusiėmė akinius, ir juos valydamas nosinės kraštu, prabilo:

— Net labai gerai, kad jus čia radau. Nors nesitikėjau... Vakar turėjau įdomų pasikalbėjimą su Brent...

Mirga pasitaisė kėdėje, vieno tik tetrokšdama — neišsидуoti.

— Aš taip pat buvau jaunas. Įsimylėjęs... Ir labai suprantu Brent. Vedžiau... Maniau, kad laimė niekad nesibaigs. Mano žmona buvo sveitimautė. Tada aš visai negalvojau, kad tautybė galėtų būti kliūtimi laimei. Klydau. Laimė nuėjo atskirais keliais. Šiandieną aš vienišas...

— Tiesa, grįžkime prie judviejų. Aš žinau, Brent jus myli. Jis amerikietis. Jam nekyla tautybės klausimas. Tačiau jūs ir aš — europiečiai. Mes į tai kitaip žiūrime. Ir man jūsų svyravimas suprantamas.

Ir kai profesorius tyliai užtrenkė paskui save duris, Mirga sukniubo ant sąsiuvinio. Profesoriaus mintys buvo skaudžiai teisingos, bet ji kratėsi jų.

Tą naktį Mirgoje vyko nepaliaujamai varginanti minčių kova. Pasiryžusi su Brent rimtai išsikalbėti, sekančią dieną su skaudančia galva sėdosi prie savo mikroskopo. Derinamas objektyvas ryškino ūkanotas raides: "Mūsų visų tėvynė — Visagalio sukurtoji žemė; mūsų tautybė — žmogiškumas". Pakeltos nuo mikroskopo Mirgos akys sutiko susirūpinusį Brent žvilgsnį... Ir Mirga pamiršo visa tai, ką buvo naktį nutarusi.

MIKROSKOPAS... Bet visa tai jau praeityje, ir Mirga savo ilgą žvilgsnį nukėlė nuo mažyčio porcelianinio mikroskopėlio, kurį jai buvo padovanojęs Brent. Tik jos pirštai tebelietė sudžiūvusius kvapios rožės lapelius. Ši gėlė buvo atkeliavusi kartu su mikroskopėliu ir dabar teberyjo jo kilpelėje.

Dideliame veidrody priešais save Mirga matė žvelgiančias galias, mėlynas akis, kurios klausė:

— Ar tu tikrai laiminga?

Ji nuleido savo žvilgsnį, nerasdama jokio atsakymo, ir pravėrė duris į salionėlį. Krištolinėje vazoje grakščiai stiebėsi raudonos rožės. Priėjusi rūpestingai perkilnojo kiekvieną stiebėlį, pataisė. Reikėjo skubėti. Neužilgo pareis Brent, ir jie švęs savo vedybų metines.

Iliustracijos Ados Korsakaitės

KRIKŠČIONIŠKASIS VISUOMENIŠKUMAS

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS STUDIJINĖS MINTYS

JONAS KIDYKAS, S. J.

Visuomeninį gyvenimą apsunkina trejopi tipai: parazitai, lavonai ir nuodai. Parazitai čiulpia visuomeninės veiklos syvus, tačiau patys nieko jie neduoda; lavonai merdėja ir bijo imtis ryžtingesnės veiklos; nuodai savo neigiama kritika ir murmėjimu nuodija pažangesnę mintį; tikrasis visuomeniškumas ateina su aiškia ir drąsia mintimi—pilkąją tikrovę atnaujinti Kristaus dvasioje.

ŽMOGUI nėra galimybės apsispręsti būti ar nebūti visuomenininku, kaip negalima pasirinkti kvėpuot, ar nekvėpuot, jei norime gyventi. Visuomeniškumas yra žmogiškosios būsenos esminė ir neišsivadama dalis. Tik galima pasirinkti, kokių visuomenininkų būti: parazitinio, nuodinio, lavoninio, ar kurio kito pobūdžio.

Šitaip suformulavus mums rūpimą visuomeniškumo problemą, vargiai galėtų atsirasti jaunuolis-ė, kurs susižavėtų, ar kurs tyčia ir apgalvotai pasirinktų vieną suminėtu neigiamųjų tipų savo gyvenimo idealu.

Išsijungdami ateitininkijos šeimon, mes priėmėm ir stengiamės

randama tik Kristuje, išikūnijusiam Dievuje.

Ateitininkas yra šventai įsitikinęs, kad tik Kristus yra vienintelė tikroji "Tiesa, Kelias ir Gyvenimas"; tvirtai tikis, kad žmogus nieko geresnio, vertingesnio ir kilnesnio negali pasiekti, kaip tik labiau sava "sukristinti" — padaryti sava kiek begalima panašesnį į Kristų ir testį Jo veiklą žemėje. Kristaus gi veiklos uždavinys buvo ir lieka visuomeniškasis: sukurti pasaulyje Dievo karalystę. Ir tai nėra kokia svajonė, o Jo karščiausias troškimas, Jo valia ir įsakymas! "Aš atėjau ugnies užkurti žemėje, ir kogi norėčiau, jei ne kad ji kurentųsi? Lk. 12, 49). "Kaip mane

mens ir Jo misijos, tikroji krikščioniškojo gyvenimo samprata turi savyje apaštališkąjį momentą — mūsų gyvenimo inspiraciją, kaip esminę jo dalį ir mūsų kūrybingumo viršūnę.

Kai kam atrodo ateitininkai esą bebaigianti užgesti ugnis. Jie esą virtę "nieko sau jaunuolių" uždaru klubu laikui maloniai praleisti. Jei dar ir esanti užsilikusi viena kita karštesnė kibirkštėlė, tai ji esanti prislėgta storo praeities pelenų bei dabarties išsiblaškymų sluoksnio ir todėl nebegalinti išlipti ir nieko uždegti.

Vargas mums, jei tai būtų tiesa! Tuo atveju mes nebepateisintumėm savo egzistencijos. Tokie priekaištai tebūnie mums stipria provokacija įrodyti, kad šitaip galvojantieji klysta.

Bet ar tie priekaištai teisingi, ar neteisingi, paskutinės vasaros stovyklos diskusijos parodė, kad mes patys nesam pilnai patenkinti savo veikla ir todėl yra laikas apsispręsti,

Pavyzdinis moksl. ateitininkų susirinkimas žiemos stovykloje Crown Point.

Nuotr. Vyt. Valaičio

vis labiau persiimti jos idealais bei idealizmu. Kokie yra mūsų sąjungos idealai bendruomenės požiūriu?

Ateitininkas yra aiškaus nusistatymo, apgalvotai apsisprendęs krikščionis katalikas.

Toks jis tapo supratęs, jog ir paskiro žmogaus, ir bendruomenės gyvenimo giliausioji prasmė ir laimė

siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu" (Jon. 20, 21). Tos Kristaus ugnies paliestas ateitininkas-ė nebegalės tūnot susitraukęs tik savo klaute, nebegalės pasitenkinti tik-tai niekam pikto nedaręs. Kaip ir apaštalą Paulių, Kristaus meilė jį versta vers būti amžinojo Gėrio ir Meilės apaštalu, kiek begalima plastesniu mastu. Tikroji Kristaus as-

ti, kokių būdu turėtų reikštis mūsų dabartinė visuomeniškąji veikla. Ar, laikantis visų tradicinių formų, ir toliau eiti mūsų kūrėjų pramintais keliais, ar jėškoti naujų!

Kaip ir kitų kraštų jaunutė katalikų akcija, taip ir mūsų sąjunga, pačioje savo pradžioje, metėsi labai gyvon išviršinėn visuomeninėn veiklon. Vadovautasi šūkiu:

"Gana katalikams miegoti! Lauk iš zakristijų ir bažnyčių į gyvenimo kryžkeles, į turgavietes, į visas gyvenimo sritis!" Ir buvo daug bei karštai veikiama. Laimėta daug gimnazijų bei universiteto jaunimo. Daug darbo įdėta "Pavasario" sąjungon. Ir sporte, ir abstinenciuose, ir spaudoje — ir kur mūsų žmonių nebuvo! Šitoks ano meto veržimasis į platesnes mases buvo labai reikalingas, nes tada labai karštai darbavosi ir kiti elementai, stengdamiesi ko daugiau žmonių, ypač jaunimo, atitraukti nuo Bažnyčios.

Šiandien vargiai begalim pasigirti tokio masto ekspansyvumu. Tremties ir emigracijos sąlygos kitokios, o kitokiose sąlygose turi būti kitoks veikimas. Tai yra "common sense". Antra: pasigirsta balsų iš mūsų buvusių aktyviųjų veikėjų, šiandien jau garbingų veteranų, kad, girdi, ar tik nebuvusi per lėkšta mūsų anų dienų veikla ir todėl nepalietusi daugelio narių dvasios gelmių. Šito lėkštumo vaisiai pasirodą dabar, kai susiduriame su čia geriau neminėtinomis kai kurių mūsų narių silpnybėmis, ydomis, nekrikščioniška galvosena ir nepavyzdingiausią gyvenseną. Ar nevertėtų pajieškoti gilesnių ir stipresnių veiklos formų, kurios gal sėkmingiau pasiektų mūsų būsenos gelmes ir suformuotų šimtaprocentinius katalikus? Trečia: keletą studentų ir studenčių girdėjau šitaip pasisakant: "Kapelione, man kažkaip koku klausytis šnekančios, kad mes esą Bažnyčios elitai. Aš varžausi, kai man pataria "apaštalauti", "atversti" savo kolegas ir koleges. Kuo mes geresni už kitus? Aš nepastebiu jokio mūsų pranašumo".

Jei yra ir daugiau šitaip galvojančių, tai tikrai pats laikas pasvarstyti, kodėl mūsų dabartinės veiklos formos nedaro mūsų nė kiek "pranašesnių" už kitus. Yra nemaža to pranašumo iš mūsų laukiančių. Pernykščiai atsakymai į mano anketą parodė, koks didelis nuostimis mūsų narių ateina iš neateitininkų šeimų. Gan daug jų ateina iš liberalinių ratelių. Ar šitas faktas nerodo rimčiau galvojančiojo jaunimo išsiilgimo ko tai vertingesnio ir kilnesnio, negu jiem teikia bespalvės, beideologinės organizacijos, nors ir su neribotos laisvės pažadais? Jei mes nebūsime niekuo už kitus "pranašesni", mes juos tikrai apvilsime.

"Kapelione, parodykit mums, kaip įprasmingi savo pilką, kasdienį gyvenimą". Ar tas vienos kolegės prašymas nenusako daugelio kilnesnės širdies jaunuolių pagrindinės nuotaikos — išsiilgimą gyvenimo prasmės? X kolega rašo: "Pa-

DANUTĖ GIEDRAITYTĖ

IŠPLUKDĖ LAIVAI

*Išplukdė laivai mintis mano klajūnes,
Nežinia kuriuos uostus pasieks,
Į kurias jos šalis atėjūnės,
Į kurias jos šalis nusidrieks...?*

*Platus vandenynas viliojo,
Kaip vienatvė gilus, išdidus,
Viltis krante likus pamojo,
Ir laukė kas bus.*

*Daug dienų tekėjo, liūliavo,
Daug svaionių gražių.
Vandenynas siautė, bangavo,
O laivai nesurado kelių.*

*Giliuose nežinios vandenynuos,
Vandenynuos verpetų, audrų,
Žuvo mintys mano klajūnės,
Ir laivai nepasiekė namų.*

rodykit mums mūsų vertę Kristui, Bažnyčiai ir tautai". Kiti žodžiai, bet tas pats pagrindinis troškimas ir čia.

Vienu žvilgsniu apmetus suminėtus faktus, pastebimi du prasiškią dalykai. Pirmas: Kristus geisite geidžia įjungti visą žmoniją į savo dieviškojo gyvenimo ir laimės pilnybę, suburdamas visus į savo Tėvo karalystę. Antra: moderniškojo žmogaus ilgesys ko tai daugiau, ko tai kilnesnio ir vertingesnio už kasdienį, rodo, toki nereikšmingą gyvenimą. Išvada: ar negalėtų ir ar neprivalėtų dabartinė ateitininkų veikla siekti apčiuopiamai sujungti tuos du troškimus į vieną, gyvą, žavią, ir todėl patrauklią, gyvenimo tikrovę?

Kaip? Padarydama mus gyvais dieviškai žmogiško ir žmogiškai dieviško gyvenimo eksponentais. Tokiais gyvojo Kristaus eksponentais, liudininkais netapsime kitiems pamokslus sakydami, kitus kritikuodami ir smerkdami, tuščiai ginčydamiesi, o tik sutelkdami visas savo dvasios jėgas performuoti save pačius pagal Kristaus modelį. Tuo atveju, savo veiklos akcentą turėtumėm perkelti nuo išviršinės veiklos į vidinę saviuoklą.

Mintis ne nauja ir nesvetima. Ji visada glūdėjo mūsų šūkyje. Kaipgi galėtumėm drįsti ne svajoti (tyčia nesakau: pilna burna girtis!) "viską atnaujinti Kristuje", jei nesistengtumėme patys tapti nauji Kristaus žmonės. Mūsų šūkį išpažįstas jaunuolis-e gali sakyti su šv. Paulium: "Būkit mano sekėjai, kaip ir aš esu Kristaus" (1 Kor. 4, 16).

Tai yra vienintelis, neveidmainingas krikščioniškojo visuomeniškumo ir apaštalavimo būdas, ir tai pats sėkmingiausias. Kai prieš pasukutinį karą keletas naciukų Berlyne prisipyrę vieną katalikiškosios akcijos vaikiną klausė: "Tu vis kalbi mums apie Kristų. Jis yra pasenęs mitas, kuriuo nė patys kunigai nebetiki. Parodyk mums, kur yra tas tavo Kristus, ką jis šiandien reiškia?" Tas jaunuolis kukliai, bet tvirtai atsakė: "Kur aš stoviu, ten stovi Kristus". Kapeliono liudijimu tai buvo tikrai šaunus katalikas jaunuolis, kurio gyvenimą ir veiklą stebėdamas, turėjai pagalvoti: toks turėjo būti ir Kristus Nazarete".

Mūsų sąjungos veikla turėtų sudaryti savo nariams galimybių tapti tokiais gyvais, nepaneigiamais Kristaus liudininkais moderniškojo pasaulio sukuriuose!

NEUŽMIRŠTAMAS DIELININKAITIS

ANKSTYVA 1942 m. kovo pabaigos popietė. Artėjo Velykų šventės. Studentija ir Kauno gimnazijų moksleiviai skubėjo į gimtuosius namus, į tėviškes. Gimtiniėje švenčių nuotaika pakilesnė ir brandesnė.

Pro šaunius Ateitininkų rūmus tvirtu žingsniu praėjo augalotas, tiesus, dailios išvaizdos vyras. Praeidamas pažvelgė į penkiaaukštį ateitininkiškąjį pastatą ir sustojo Laisvės alėjos ir Vytauto prospektų kampe. Tai buvo dr. Pranas Dielininkaitis, didis ateitininkas, Lietuvos katalikų iškilius veikėjas, visuomenininkas, politikas, ugingas kalbėtojas, darbo žmonių organizatorius ir užtarėjas.

Dr. Pr. Dielininkaitis Ateitininkų rūmų papėdėje laukė autobuso į geležinkelio stotį. Velykų švenčių praleisti skubėjo į Šiaulius pas šeimą. Atsitiktinai ėjau pro šalį. Pasisveikinom. Pro Dielininkaitį nepraeisi nestabtelėjęs. Nuo profesoriaus ligi paprasto pažįstamo darbininko jis pirmas kiekvieną pasveikina ir užkalbina. Savo inteligentiškumu ir paprastumu Dielininkaitis sunkiai palyginamas.

— Sveikink Kaune liekančius ir šaunuosius kovų draugus, — linkėjo dr. Pr. Dielininkaitis, atsisveikindamas ir lipdamas į perpildytą Kauno autobusą. Jis turėjo mintyje 1941 m. sukilimo dalyvius, kurių ryžtas ir pergyvenimai tebebuvo karšti kiekvieno lietuvio širdyje.

— Linksmų švenčių, — pamojavo ranka iš autobuso.

Tai buvo paskutinis atsisveikinimas su dr. Pr. Dielininkaičiu vokiečių okupuotame Kaune. Dr. Pr. Dielininkaitis išvažiavo į Šiaulius ir į... mirtį, paskutinį kartą dar pažvelgęs į Ateitininkų rūmus, kurių pastatymui yra daug valandų pašventęs, kuriuose per eilę metų beveik kasdien vaikščiojo, lankydams Vaidilutės, Ateities, Naujosios Vaidilutės, Ateities Spindulių redakcijas, Ateitininkų Federacijos generalinį sekretoriją, studentų ateitininkų ramovę ar koncertų ir šokių salę.

Balandžio pradžioje Kauną pasiekė liūdna žinia: dr. Pr. Dielininkaitis mirė. Sunku buvo patikėti. Ir ne todėl, kad giltinės dalgis netykotų kiekvieno ir kiekvieno metu, — bet kaip gyvensim be Dielininkaičio, kas sakys ugingas kalbas, kurs naujas idėjas, kas skatins naujus žygius ir tempus baigti kiekvieną pradėtą darbą ligi galo Lietuvai rūškanose dienose?..

Dr. Pranas Dielininkaitis

Liūdnoji žinia buvo tikra. Dr. Pranas Dielininkaitis mirė. Bolševikiniai kalėjimai palaužė sveikatą. Jis peršalo ir staiga mirė. Atsigulė amžinai ilsėtis po Lietuvos žemės vėliava, o ateitininkija išėjo kentėti ir mirti gimtame krašte, Sibiro tremtyje ar klajoti po visą platųjį pasaulį, išsinešdama savo širdyje neužmirštamą dr. Prano Dielininkaičio atminimą.

Dr. Pranas Dielininkaitis mirė šiauliuose 1942 m. balandžio 6 d., eidamas 40-tuosius metus.

PRANAS DIELININKAITIS gimė 1902 m. gegužės 5 d. Vilkaviškio apskrityje. Mokėsi Kudirkos Naumiesčio vidurinėje mokykloje. Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje trumpą laiką mokytojavo Skirkiškės ir Višakio Rūdos pradžios mokylose. Studijuodamas Lietuvos Universitete mokytojavo Pavasario gimnazijoje Kaune ir mokytojų seminarijoje bei komercinėje mokykloje Tauragėje. 1928 m. baigė teologijos-filosofijos fakultetą ir ligi 1933 m. sociologijos studijas gilino garsiaame Paryžiaus Sorbonos universitete. 1933 m. balandžio 9 d. Sorbonos universitetas Pr. Dielininkaičiui suteikė daktaro laipsnį. Tais pačiais metais grįžo į Lietuvą ir nuo 1933 m. spalio 1 d. ligi bolševikų okupacijos Vytauto Didžiojo Universitete Teologijos-Filosofijos fakultete skaitė sociologijos valstybės teorijos ir kitus kursus. 1940 m. liepos 12 d. bolševikų su-

imtas ir už akių nuteistas 8 m. į Sibiro priverčiamuosius darbus. Bolševikai Dielininkaičio išvežti į Sibirą nespėjo. 1941 m. birželio mėn. Lietuvos Aktyvistų Fronto įvykdytas sukilimas dr. Praną Dielininkaitį išlaisvino. Buvo pakviestas sukilimo organo "Į Laisvę" redaktorium. Laikinojoje Vyriausybėje, pastatytoje ginkluotojo sukilimo, kurį laiką buvo darbo ministeris. Nuo 1941 m. rudens Kauno universiteto filosofijos fakultete sociologijos docentas ir katedros vedėjas.

DIDI IR ŠAKOTA buvo dr. Pr. Dielininkaičio asmenybė. Jis visur ėjo, visur dirbo ir visur tiko. Visada su besišypsiančiu veidu, apsišarvavęs geležine valia, kantrybe ir ištverme, dr. Pr. Dielininkaitis kiekvieną darbą tempė ligi galo, niekada nesustodamas pusiaukelėje.

Prisimindami didžio ateitininko dr. Pr. Dielininkaičio penkioliktąsias mirties metines, bent trumpai pažiūrėkime į dr. Pr. Dielininkaičio atliktus būdingesnius darbus.

Dielininkaitis ir jaunimas. Dielininkaičio santykiai su augančiu jaunimu visada paliks spindinčių pavyzdžių visiems laikams. Jo entuziazmas, valia, ryžtas, paprastumas ir nuoširdumas bei visada besišypsas veidas žavėjo kiekvieną jaunuolį. Vyresnioji karta jaunimui mėgo nurodinėti, įsakyti, tarti. Dr. Pr. Dielininkaitis pasirinko kitą kelią — jis pirma norėjo ir patį jauniausiąjį išklausyti. Ir džiaugdavosi visada randas labai brangių minčių. Dielininkaičio darbo gretose stovėjo taip pat jaunoji katalikų karta: J. Brazaitis, Ig. Skrupskelis, Z. Ivinskis, J. Grinius, A. Damušis, St. Barzdukas ir kiti. Kartu jie kūrė ir vykdė visus didžiuosius sumanymus ir darbus, jieškodami naujos dvasios ir naujų formų. Dielininkaitis ateitininkiškajam jaunimui yra skaitęs daugybę paskaitų ir pasakęs daug ugingų kalbų.

Dielininkaitis ir katalikų spauda. Grįžęs iš Paryžiaus, Dielininkaitis pradėjo sielotis Lietuvos katalikų spauda. Katalikiškoje Lietuvoje katalikų spauda nepakankamai skaitoma ir nepakankamai įdomi. Reikia didelių reformų, operacijų. Katalikų spaudos nepagydysi me tik jaunosios kartos išjungimu. Reikia naujos dvasios, naujų formų. Ir taip vieną dieną jaunųjų katalikų grupė vienintelio katali-

kų dienraščio "Ryto" leidėjams pasakė: "Rytas" nepatrauklus, kasdien darosi silpnėsnis, skaitytojų skaičius mažėja, o skolos auga. Atiduokite katalikų dienraščio likimą į mūsų rankas. Mes pakeisim dienraščio vardą". Dielininkaitis buvo karščiausias šios operacijos vykdytojas. Buvo nerimo, skausmo ir ašarų, bet operacija buvo įvykdyta. Taip vietoj "Ryto" atsirado "XX Amžius". Katalikų tarpe kilęs nerimas nurimo, nes "XX Amžius" per labai trumpą laiką virto moderniausiu, įdomiausiu ir didžiausiu Lietuvos dienraščiu.

Dielininkaitis ir socialinis klausimas. Prof. Pr. Dovydaitis jau iš ankščiau judino socialinį klausimą. Jis redagavo katalikams darbininkams skirtą savaitraštį "Darbininką". Iš užsienio grįžęs jaunas dr. A. Maceina dar labiau pajudino socialinį klausimą. Maceina kūrė, Dielininkaitis vykdė gyvenime. Jis ėjo į fabrikus, stebėjo darbininkų gyvenimą, sakė jiems ugningas kalbas. 1939—1940 m. jis organizavo darbininkijos mitingus prieš bolševikus.

Kartą dideliame katalikų susirinkime Kaune dr. A. Maceina skaitė paskaitą apie socialinį teisingumą. Mūsų darbininkijoje daug skurdo. Pažinkime darbininkų gyvenimą, padėkime jiems, nes per čia skverbiasi raudonasis pavojus į mūsų kraštą. Jei Lietuvos katalikai neturtingi, tegul bus mažiau aukso mūsų bažnyčiose, bet daugiau Dievo meilės žmonių širdyse.

Kilo audra. Daug kam dr. A. Maceinos žodžiai nepatiko. Maceinos ginti išėjo Dielininkaitis, kietu žodžiu tardamas, jog darbininkų skurdo nemato tie, kurie yra sotūs. — "Aš lankau fabrikus ir darbininkų butus, matau jų gyvenimą, ir jiems pagalbos reikia. Jie yra mūsų broliai".

Ateitininkų veikloje. Iš pat mokyklos laikų ateitininkas. 1925—1927 m. Lietuvos Universitete studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas, 1933—1935 m. studentų ateitininkų sąjungos atstovas Pax Romana kongrese, kur buvo išrinktas pirmuoju vicepirmininku. Ateitininkų spaudoje yra paskelbęs daug vertingų straipsnių.

Politiename gyvenime. Savo pažiūrose kietas, dinamiškas, teisingas. Politinių priešu buvo gerbiamas. Tautininkų režimui buvo griežtoje opozicijoje. Vienu metu buvo ištremtas iš Kauno. Dielininkaitis vienas iš vadų jaunųjų katalikų sąjūdžio, ieškojusio naujų demokratinių valstybės formų. Bolševikiniai okupantai dr. Pr. Dielininkaitį suėmė 1940 m. iš liepos 11 į 12 naktį. Buvo kalinamas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime ir

Dvi draugės

LIUCYTĖS ir Kastutės namus skyrė tik kelios priemiesčio gatvės, bet pirmą kartą juodvi susitiko tik seselių vedamame vaikų darželyje vieną gegužės rytą. Daug ten susirinko vaikučių, bet Liucytė su Kastute jau pirmąją dieną susidraugavo. Tai pastebėjusi sesutė paskyrė joms gretimas spinteles drabužėliams susikabinti ir kartu susodino prie mažučio stalo. Sekantį rytą jos abi šalia viena kitos pasikabino savo paltukus. Abi buvo linksmos ir čiauškdamos pasakojosi savo naujienas ir išpūdžius.

Pavasaris vaikų darželyje prabėgo meldžiantis, skaitant, rašant, piešiant ir žaidžiant. Antriesiems mokslo metams vaikučiai susirinko jau vasarai vėstant. Netrukus žaidžiant jau reikėjo užsivilkti švarkelius. Ruduo dažė netoli esantį miškelį savo mėgiamomis spalvomis. Po keletos savaitių, kai seselė vaikučius išsivedė į gamtą, jie medžių šakose rado auksą ir rudens žaras, o miškelį paskendusį rausvuose čėžančiuose lapuose. Patenkinti vaikai, būreliais apsupdami sesutę, rinko gražiausius lapus ir rudens gėles ir rodė jai, laukdami pagyrimo.

Atėjo ruduo ir praėjo, palikdamas vaikams daug malonių išpūdžių. Netrukus vaikučiai džiaugėsi kita gamtos dovana — sniegu, iš kurio jie statė pasakų pilis, lipdė kareivėlius.

Bedirbant ir žaidžiant bėgo mokslo metai. Mergaitės nė juste nepajuto, kad artėjo paskutinės dienos pradžios mokykloje.

Ligi mokyklos baigimo liko lygiai mėnuo. Tačiau laikas Liucytei ir Kastutei atnešė du netikėtumus. Šaltas mirties angelas nelauktai pasiėmė Liucytės jaunesnės sesers gyvybę, o Kastutės tėveliams ap-

linkybės taip susidėstė, kad jie turėjo persikelti gyventi į kitą miestą.

Sunku buvo mergaitėms atsiskirti po tiek metų artimo draugavimo. Išvažiuodama Liucytė dovanojo Kastutei šv. Teresėlės paveikslėlį. Vienoje rankoje ji laikė kryžių, antrąją ranka bėrė žemėn rožių lapelius. Abi viena kitai prižadėjo nepamiršti jų draugystės ir dažnai susirašinėti.

Sekančiais metais Liucija įstojo į seselių vedamą gimnaziją. Tačiau čia nesurado kitos tokios draugės, ir ilgai savo sieloje jautė tuštumą. Seselės ir toliau formavo jos charakterį, plėtė gyvenimo akiratį.

— Žiedas žmogų maloniai nuteikia tik tada, — kalbėjo kartą viena seselė: — kai jis yra ne dulketas, tyras. Kiekvienos mergaitės pareiga yra pereiti per gyvenimą tyru žiedu ir jį gražinti Dievui toki, kokį Jis pradžioje jai davė.

Liucijai šis palyginimas padarė išpūdį ir ji pasidalino jį laiške su Kastute, kuri jau kuris laikas jai neberašė. Pirmame savo laiške Kastutė pasiskundė, kad sąlygos neleidžia jai lankyti katalikiškos gimnazijos ir dienos jai atrodo sausos, be prasmės, neįdomios. Kastutės laiškaitis vis retėjo, o tie, kuriuos Liucija gaudavo, būdavo šalti ir beprasmiški.

Praėjo keleri metai. Liucija baigė gimnaziją ir pradėjo katalikiškame universitete studijuoti socialinius mokslus. Iš kitų žmonių ji sužinojo, kad Kastutė miesto universitete studijuoja kalbas. Viena-mė studentų suvažiavime Liucija ir Kastutė pirmą kartą po tiek daug metų susitiko. Nustebo jos abi, pamčiusios kokią didelę duobę laikas tarp jų iškasė. Stovėjo šalia viena kitos, ir sunku buvo rasti

IX forte, už akių nuteistas 8 metams į priverčiamuosius darbus Sibire, bet dar neišvežtas.

1941 m. birželio 23 d. rytą Lietuvos Aktyvistų Frontas pakvietė tautą sukilti. Visame krašte prasi-dėjo ginkluotas sukilimas, pareikalavęs apie 4000 gyvybių, bet apsaugojęs tūkstančius nuo išvežimo ir išlaisvinęs kalinius. Sukilimo metu dr. Dielininkaitis išsilaisvino iš IX forto ir tuojau atskubėjo į Lietuvos Laikinąją Vyriausybę Buvo

paskirtas "Į Laisvę" redaktorium, Laikinosios Vyriausybės ministru, vėliau grįžo į universitetą, kuriamė dirbo ligi mirties.

Dr. Pr. Dielininkaitis mirė pačiame amžiaus stiprume. Nepaliko Dielininkaitis rašyto testamentu, bet savo darbus giliai įbrėžė nepriklausomos Lietuvos gyvenime ir žmonių širdyse. Gyvi išlikę jo bendradarbiai yra tikrieji Dielininkaitis testamentu saugotojai ir vykdytojai.

žodžių bendrai kalbai. Kastutė Liuciją nustebino savo laisvumu apsi- rengime, kalboje ir pažiūrose.

— Jei Kastutė bus mokytoja, — galvojo Liucija, — ar galės ji savo sielos kilnumu pasidalinti su jai pavestomis sielomis?

Nežiūrint kaip ji šį klausimą svarstė, Liucija jam savo širdyje teigiamo atsakymo nerado...

Dar metai ir jos abi jau diplo- muotos. Kastutė retai kada jau nueidavo bažnyčion, o Liucija kas- dien savo maldose prašė jai šviesos ir stiprybės.

Vieną pavasario rytą, kada žemė kvėpavo nauja jėga, Liucija Kastutės motinos laiške skaitė: "Nepasisaugojusi Kastutė gavo plaučių uždegimą ir, ligai susikomplicavus, mirė. Paskutiniuose savo žodžiuose ji prašė, kad Jūs, panele Liucija, atvažiuotumėte į jos laidotuves..."

Gailėdamasi ilgai vargtų Kastutės mokslo metų ir šnabždėdama nuoširdžią maldą už jos sielą, Liucija, paėmus dvi dienas atostogų, išvažiavo į laidotuves. Miestelis, kuriame Kastutė gyveno, buvo gražus, pilnas medžių ir pavasariu žydinčių gėlių. Tačiau Liucija viso to nematė. Jai galvoje pynėsi daug neatsakytų ir gal neatsakomų klausimų: kaip Kastutė išgyveno paskutines savo gyvenimo valandas? Ką ji galvojo paskutinį kartą atsidusdama?

Suklupo Liucija prie Kastutės karsto, apsupto mirkčiojančiom žvakėmis, alyvų vainikais ir tulpių puokštėmis. Ji buvo aprenpta kuklia mėlyna suknele. Rankose laikė rožančių ir tą prieš metų metus Liucijos dovanotą šv. Teresėlės paveikslėlį. Kastutę slaugiusi gailėstingoji seselė susijaudinusi pasakojė Liucijai, kaip džiaugėsi ligonė tarp senų knygų radusi šį paveikslėlį.

— Ji pasikeitė lyg po stebuklo, — pasakojė seselė susimąsčius. — Rodos, lyg ramybės angelas jai ant galvos uždėjo savo ranką. "Sesute, norėčiau kunigo", — pasakiusi Kastutė, ilgai žiūrėjus į paveikslėlį.

— Po išpažinties Kastutė gyveno dar vieną mėnesį. Pati pasakė, kaip ją karste aprengti, ir prašė jai į rankas įdėti tą šv. Teresėlės paveikslėlį. Mirties valandą prie jos budėjom tik kastutės mama ir aš. Ligonė prieš paskutinį atodūsi, lyg mus norėdama nuraminti, tarė: — Pagaliau aš esu laiminga... — Po to kaip žiburėlis užgeso jos gyvybė.

Išklausiusi seselės pasakojimo, Liucija susimąstė: — Gal kiekvieną kartą, kai aš suklupusi meldžiausi už Kastutę, šventoji Teresėlė ant jos apnuogintų pečių bėrė dangiškų rožių lapelius, kurie jos sielon gražino Dievo malone...

AR AŠ BŪSIU RAŠYTOJAS?

ALOYZAS BARONAS

Kiekvienas pradedantis rašyti susiduria su klausimais — ar turi jis pakankamai talento, ar išeis iš jo rašytojas. Todėl, nors kartais ir žiauriame kritikos žodyje atradęs paguodos trupinėlį, jog jis turis neabejotiną ar net ir abejotiną talentą, toks žmogus džiaugiasi. Juk tai jau pripažinimas, kad jis turi tikrą Dievo dovaną.

Tačiau iš tų Dievo duotųjų talentų gali visiškai nieko neišeiti, jeigu jie nebus kultivuojami. Juk neįdirbta dirva labai retai teneša gerą vaisių. Todėl apie jauno žmogaus rašytojišką ateitį nuspėti yra labai sunku, ir su panašiomis pranašystėmis galima lengvai apsirikti. Tokių klaidingų pranašysčių pavyzdžių galėtų būti ir mūsų, rodos, labai išvalgus literatūros kritikas Adomas Jakštas, kuris su mažom išimtim beveik viską išpėjo atvirkščiai. Juk kalbėdamas apie B. Brazdžionio pirmuosius literatūrinius pasirodymus, Jakštas sakė, kad šis poetas katalikams tikrai garbės nesudarysiąs. O tačiau Brazdžionis kaip tik yra ir katalikas poetas ir katalikų poetas.

Jauno rašytojo ateitis priklausys ne vien nuo jo pasireiškiančio talento, tačiau dar ir nuo to, kaip jis pažiūrės į literatūrą, ką pasirinks studijuoti ir kiek ilgai jo kūrybiniai ištekliai tęsės.

Mokslas ir talentas

Mokslas rašytojo atečiai yra labai svarbus faktorius, tačiau ir labiausiai mokytas žmogus, neturėdamas talento, nieko negalės padaryti. Tik suderinus šiuos abu jau galima laukti gerų rezultatų. Talentingas žmogus gali sukurti geriau ir daugiau, negu be talento mokytas. Juk daugelis literatūros kritikų, puikiai mokančių visas taisykles, žinančių visas proporcijas, kaip galima ir kaip negalima rašyti, patys nieko geresnio negali sukurti. Pavyzdžių būtų galima ir mūsų literatūroje atrasti. Vienas dalykas yra žinoti, kitas — mokėti ir galėti sukurti.

Daugelis liaudies pasakų ir dainų yra sukurtos beraščių ir jokių literatūros teorijų nepažinusių žmonelių, tačiau jų kūriniais gėrėsi poetai ir rašytojai. Nevienas lietuvis rašytojas šiandien semiasi tems iš liaudies neišsemtų turtų, perdirbinėja pasakas, gražiau šnekėdamas pastilizuoja ir po to pasirašo savo pavardę. Nevienas poetas šiandien bando save atnaujinti liaudies dainų stiliume.

Žodžiu, pirmoj vietoj stovi talentas, o paskui mokslas, tačiau būtų labai klaidinga manyti, kad mokytis nereikia, kad literatūron išjosi ant vieno talento. Deja, to talento niekas negali pasverti. Kartais jaunystėje, gimnazijos suolo moksleivis ir labai daug žada, tačiau vėliau iš jo nieko neišeina. Gi kartais tas talentas sušvyti tik labai vėlai, autoriui jau pusę gyvenimo išgyvenus. Todėl talentų spekuliuoti būtų jau labai drąsu, ypač kad nuo drąsumo dažnai tik vienas žingsnis tėra ligi neišmintingumo.

Tiesa, kartais sakoma, kad galima "išrašyti". Kaip pianistas, ilgai neskambinęs nebegalį gerai skambinti, taip ir rašytojas neberašęs gali nebesugebėti rašyti. Galima tačiau ir kitaip galvoti: norint ką kitam pasakyti, reikia pačiam turėti, o savo žinyną prikrauti galima tik ilgesnį laiką nerašius. Tiesa, kai kurie autoriai sugeba taip "išrašyti", ir kartais net iš grafomano plunksnos po daugelio bandymų išeina visai neblogi kūriniai — kartais geresni net ir už pateptuosius, kurie turėjo daug ir tuo turtu pasikliaudami, nebenorėjo daugiau padirbėti.

Pro kur tu ateisi?

Kiekvienam teigime galima atrasti ir prieštaravimų, ir nuo daugelio dalykų priklausys jauno žmogaus literatūrinė ateitis. Svetimam krašte begyvenant, daugeliui susidaro įspūdis, kad lietuviškai iš viso neverta rašyti: maža tauta, labai jau siaurame plote tevertojama lietuviška kalba — visa tai neleis išplaukti į plačius tarptautinės literatūros vandenis.

Tiesa, tokioje Amerikoje iš senųjų lietuvių ateivių vaikų išėjo daug inžinierių, advokatų, teisėjų, tačiau nė vieno rašytojo. Savo sieloje bū-

ANGELE KATELYTĖ

Prieš egzaminus

Iki egzaminų beliko tik dvi savaitės. Klasėje nuotaika niūri, lyg prieš audrą. Draugių veidai kasdien vis labiau rimtėjo ir niaukėsi tamsesniais rūpesčio debesėliais. Kur tik beeisi, ar kur tik pažvelgsi, visur jų pilna. Visos jos priknubusios prie plačiai pravertų knygų ir godžiai, it bitelės nutūpusios prie žiedelių, ryja žinias.

Biblioteka turėjo neeilinį pasisekimą. Kiekviena kėdė užimta. Tylu, kad puikiausiai girdėtum musele palubėm skendant. Nuostabu! Seniau čia galėjai rasti studentes, kurios neva iš storų enciklopedijų "zubrijo" žinias, o iš tikrųjų gi, ramiai rašė laiškučius savo "boy-friendsams". O dabar?

Mokyklos poilsio kambarys visada būdavo kupinas pilnas "pavargusių" studentėlių. O jis mūsų mokykloje tikrai buvo patogus, erdvus, pasieniais daug sofų ir fotelių. Bet svarbiausia, kad jame viešpatuoja pilna to žodžio prasme demokratinė laisvė. Kalbėk ką nori, apie ką nori ir kiek nori, vistiek — tyliau ar garsiau, o jei gerą ūpą

turi, gali užtraukti paskutins laidos šlagerį. Niekas tavęs netrukdytų.

Dabar visos "zubrija", visos tokios rimtos. Kad neatrodyčiau joms esanti iš kito pasaulio, ar nesusivokianti, kokia rimties valanda artėja, nedrąsiai pravėriau to kambario duris.

— O boy! — Vos tik duris pravėriau, tirštų dūmų debesys mane nusiaubė. Dūmai visame kambaryje. Kas čia? Dar to niekad nemačiau. Bene dega! Gaisras! Bet mėlynų dūmų skonis buvo ne degančių šiaudų, o tikro tabako.

Išlinkau į vidų. Tai tau ir poilsio kambarys! Juk čia greičiau rūkykla kumpiams ir dešroms. Gal, kad šviežios mokslo žinios, pasemtos iš knygų, neimtų, dar egzaminų nelaukus, gėsti galvoje, reikėjo cigarečių dūmais užkonservuoti?

Patogiai pasijutau plačiame fotelio prieglobstyje ir bandžiau mokyti. Bet dūmų debesys dengė saulės šviesą, tad skaityti knygą buvo per tamsu, o vilties, kad dūmų debesys prasisklaidys ir bus šviesiau,

dami lietuviai, jie daugiau ar mažiau buvo traukiami ir amerikietiškos dvasios ir bandė į literatūrą išeiti per svetimų vandenį, bet čia jie pasimetė. Kiek daugiau į priekį prasikišo tik tie literatai, kurie ėjo per savąją tautą.

Jei jaunas talentas bus iš tikrųjų ko nors vertas, jis bus surastas ir lietuviškojoje raštijoje, jei jis bus menkas — jis prapuls svetimųjų knygų begalybėje, kaip prapuola ir tūkstančiai pačių amerikiečių rašytojų. Todėl lengviausia į literatūrą išeiti per savo tautą ir per savo kalbą. O kiek toli joje pasieksi — priklausys nuo tavo darbo, mokslo, kritiško savęs vertinimo ir, gal labiausiai, nuo meilės pačiai literatūrai.

Chicagos Jaunimo Literatūros Būrelis. Iš kairės: Nijolė Narbutaitė, rašytojas Aloyzas Baronas (būrelio globėjas), Angelė Katelytė (pirm.), Dalia Noreikaitė, Elena Brazytė, Ona Alšytė, Ričardas Ukrinas, Vida Krštolaitytė. "Draugo" klišė.

buvo maža. Kolegių cigarečių atsargos nemažėjo.

— Na, sakyk, mano mieloji kolege, kodėl tu rūkai? — Labai rimtu tonu paklausiau draugės studentės, kuri taip pat buvo įsitaisiusi šalia manęs minkštame fotelyje.

Ilgai netarė nė žodžio. Nežinau, ką ji tuomet galvojo, išgirdusi mano klausimą? Ar ji širdyje pyko, ar juokė, kad štai dar tokių esama, kurios nesupranta išganingos rūkymo reikšmės. Bet pagaliau prisivėrė jos lūpos, ir po daugelio tuščių žodžių gavau tikrą atsakymą. Fusbalsiai atsakė:

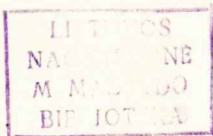
— Nenoriu iš kitų išsiskirti! Mat, mes rūkome tas cigaretes, kurias rūko garsiausios kino žvaigždės. Dūmas yra magijos dvasia, kuri ir negražiausią veidą pakeičia į žaviausią princesę.

Tai bent gilią mintį išgirdau iš rūkančios kolegės lūpų! Skačiau kažkur vieno filosofo mintį, kad žmogus yra toks, ką jis valgo. O mano kolegės būta dar pažangesnės ir už aną filosofą. Mergaitė yra ta, ką ji rūko! Rūko "Prince Albert" — taigi ji bus princesė. Rūko "Vice-Roy", taigi bus vice karalienė! Apsaugok Viešpatie, tik nerūkyk "Camel"! Galima būt dar bandyti "Lucky Strike"... Mūsų kalba pasibaigė. Sužinojau dar vieną grožio šaltinį.

Egzaminai atėjo ir praėjo. Kolegijos rūmų koridoriai ir vėl tušti, vėl niekas knygų neskaito, tik kupinai pilnas pavargusių studentėlių poilsio kambarys.

Lietuvio santykis su aplinka yra skirtingas. Jo gyvenamoji erdvė neturi neapmetamų plotų. Jis nedingsta beribėj, o lieka intymiai artimas gimtinei aplinkai, kuri yra nuolatinis jo palydovas... Jam berželis ir putinėlis liūdi, apynėlis žalia-plaukis — jo brolis, saulė — motulė, mėnuo — tėvelis. Lietuvio santykis su gamta yra asmeninis, lyrinis, tačiau jis nėra grynai resignacinis. Jis moka būti kartu ir aplinkos valdytojas, jos veikėjas.

Dr. Pr. Gaidamavičius

PASAULINĖS FUTBOLO PIRMENYBĖS BESIRUOŠIANT

Tikriausiai dar nesame užmiršę Šveicarijoje 1954 metais įvykusių pasaulinių futbolo pirmenybių, tačiau dabar jau visu spartumu ruošiamasi šeštomis šio pobūdžio varžyboms, kada viso pasaulio rinktinės varžysis dėl nugalėtojo vardo. Praeityje Italija ir Urugvajusmeisterio titulu pasipuošė po du kartus. Dabartinis laimėtojas yra Vokietija, tą garbę laimėjusi visiškai netikėtai. Šia proga verta pastebėti, kad Urugvajaus laimėjimai aiškiai rodo, jog didelės tautos pirmenybių nemonopolizuoja.

Šeštosios pasaulio varžytinės įvyks Europos šiaurėje, Švedijoje. Ten 1958 metų birželio 8–24 dienomis pasaulio futbolo galiūnai rungsis tarp savęs dėl pirmos vietos, ir tuo pačiu nugalėtojo garbės. Tačiau kelias į Švediją yra tolimas ir sunkus. Savaimė suprantama, kad į Stockholmą visų pirmenybėse dalyvauti norinčių rinktinų suvežti neįmanoma. Todėl reikia praveisti visą eilę kvalifikacinių varžybų, kurios iš visų užsiregistravusių atrinks pajėgiausias rinktines. Tiesa, dvi rinktinės jau dabar žino, kad jos pirmenybėse dalyvaus: švedai, kaip šeimininkai turi teisę dalyvauti baiginiame turnyre, ir dabartinis futbolo meistris Vokietija, kuriam tokia teisė savaimė suprantama. Šį kartą toks patvarkymas vokiečiams yra labai vertingas, nes jeigu jie turėtų dalyvauti kvalifikaciniuose žaidimuose, vargiai ar jiems pavyktų pasiekti geriausių rinktinų skaičių. Mat, vokiečių futbolas po pasaulinių pirmenybių pateko į tokią žaidiminę krizę, kad jie daugumą savo tarpvalstybinių rungtynių yra pralaimėję. Dabar jau jaučiamas formos pagerėjimas, bet vokiečiams teks dar daug padirbėti ligi tinkamo sustiprėjimo.

Švedijon vykti dar gali keturiolika rinktinų. Kad nustačius kam šios vietos atitektų, yra sudaryta 17 grupių kvalifikacinės varžybos. Trumpai pažvelkime kas jas sudaro.

Europos ribose turime net 9 grupes, kurių laimėtojai dalyvaus pirmenybėse. Pirmoje grupėje dėl tos teisės varžosi Anglija, Airija ir Danija. Daugiausiai vilčių turi futbolo gimtinės atstovai anglai. Antroje grupėje matome belgus, prancūzus ir islandus. Šios grupės lai-

mėtojai greičiausiai bus prancūzai. Bulgarijos, Vengrijos ir Norvegijos rinktinės sudaro trečią suskirstymą. Prieš vengrų revoliuciją neabejotinai laimėtojo titulas būtų atitekęs praeito dešimtmečio geriausiai rinktinei — vengrams. Tačiau prie dabartinių sąlygų laimėtoją pramatyti yra sunku, nes nemažas garsiųjų vengrų žaidėjų skaičius yra jau laisvame pasaulyje.

Valija, Čekoslovakija ir Ryt. Vokietija varžysis dėl ketvirtos grupės nugalėtojo garbės, kuri turėtų tekti čekoslovakams. Gaila, kad politinės priežastys priverčia Vokietiją išstatyti dvi rinktines: vakarų Vokietijos, ir rytų Vokietijos. Į penktą grupę pateko austrai, luksemburgiečiai ir olandai. Austrai bene bus šioje grupėje stipriausi.

Šiose pirmenybėse pirmą kartą dalyvauja ir Rusijos rinktinė, kuri, kartu su lenkais ir suomiais, paskirta į šeštą grupę. Jugoslavai, rumunai ir graikai žaidžia septinto sugrupavimo rėmuose; geriausios galimybės kvalifikuotis kelionei į Švediją atrodo jugoslavams. Reikia manyti, kad italams pavyks nugalėti portugalus ir šiaur. Airijos atstovus ir tuo pačiu iš aštuntos grupės išigyti teisę kelionei į šiaurę. Devintąją ir paskutinę europinę grupę sudaro škotai, ispanai ir šveicarai. Favoritu būtų galima laikyti ispanus, tačiau turime pabrėžti, kad ši grupė yra pajėgumo atžvilgiu tikrai vykusiai išbalansuota.

Pietinėje Amerikoje, kuri pasižymi itin spalvingu futbolo žaidimu, sudarytos trys grupės, tad ji turi teisę siųsti tris rinktines. Kadangi Venezuela iš rungtynių pasitraukė, pirmoje grupėje brazilams teks nugalėti tik Peru. Antroje grupėje rungsis Bolivijos, Čilės ir Argentinos rinktinės. Daugiausiai vilčių turi argentiniečiai, mažiausiai — Bolivija. Paskutinę to žemyno grupę sudaro Paragvajus, Urugvajus ir Columbia. Spėjama, kad laimės būvęs pasaulio meistris Urugvajus.

Centrinės ir šiaurinės Amerikos valstybės suskirstytos į dvi grupes. Costa Rica, Caraco ir Guatemala žais dėl pirmos grupės nugalėtojo garbės, gi JAV, Kanada ir Meksika dėl antrojo. Iš šių dviejų grupių tik vienai rinktinei bus duota tei-

sė vykti Švedijon. Daugiausia vilčių turi Meksika, tačiau tik laikas parodys ar jos išsipildys.

Azija ir Afrika yra padalintos į tris grupes. Pirmąją sudaro Nat. Kinija, Indonezija ir Raud. Kinija. Pirmieji, turbūt, pasitrauks iš varžybų nes jie, savaime suprantama nesutinka žaisti kartu su kinų komunistais. Antrosios grupės rėmuose Turkija ir Izraelis turėtų nustatyti laimėtoją, tačiau turkai yra padavę prašymą juos sugrupuoti kitaip, idant jiems nereiktų žaisti prieš Izraelį dėl suprantamų politinių priežasčių. Paskutinę grupę sudaro Egiptas ir Kretos sala. Visos trys grupės tarp savęs turi nustatyti vieną laimėtoją, kuris užims keturioliktąją laisvą vietą Švedijos varžybose. Tačiau čia gali kilti komplikacijų. Jeigu turkų prašymas nebus išklaustas ir jie atsisakys žaisti su žydais, pastarieji bus grupės nugalėtojai. Egiptui, gi, taip pat yra daug vilčių laimėti savo grupės pirmenybes. Tada kyla klausimas ar sutiks žydai žaisti su egiptiečiais?

Kiekvienos grupės komandos žais po dvi rungtynes prieš kiekvieną kitą grupės dalyvį. Tokiu būdu bus nustatyti grupių laimėtojai. Šios kvalifikacinės varžybos turi būti užbaigtos ligi šių metų galo, tad jau mažai beliko laiko. Jau yra praveista dalis tarpvalstybinių rungtynių.

Yra ir visokių kliūčių. Turbūt, įdomiausia iš jų tai Argentinos prašymas leisti jų rinktinei turėti keturis atsarginius žaidėjus. Mat, žaisdami prieš Boliviją, jie vienas rungtynes turės praveisti kalnuotoje Švedijos žemėje, 3600 metrų virš jūros lygio aukštumoje; tokiu būdu iškyla didelės aklimatizacijos problemos. Dažnai keisdami žaidėjus jie tikisi šią problemą nugalėti bent dalinai.

Kas gi skaitytinas šeštų pasaulinių pirmenybių favoritų? Klausimas šiuo metu persunkus atsakyti, nes dar neišryškėjo komandų pajėgumas. Aišku, kad rusai ir pietų Amerikos atstovai tikrai smarkiai varžysis dėl pirmos vietos, tačiau ir be jų bus gerų komandų, kurių, kaip prieš trejus metus Vokietija gali lengvai pasipuošti didžiausiu laimėjimu futbolo pasaulyje.

AR ILGAI DAR JAUNIMAS BERAŠYS?

Su nerimu keliame klausimą, ar ilgai dar išsilaikys lietuviškoji spauda svetimuose kraštuose. Pesimistai įžiūri, kad jaunimas yra nebetekęs kūrybingumo, nebesidomi lietuviškąja literatūra, neskaito jos ir pats nieko nerašo. Juk net jaunimui skirtieji laikraščiai didesne dalimi vyresniųjų prirašomi. Esą, dar po keletos metų, vyresniesiems visai pavargus, jaunimo žurnalai turės užsidaryti, o po jų ateis eilė ir kitai lietuviškajai spaudai.

Gal ir nereikėtų taip juodai į ateitį žvelgti. Realiai žiūrint ir procentualiai lyginant padėtį, mūsų išeivijos jaunimas nėra mažiau kūrybiškai nusiteikęs, negu laisvės laikais Lietuvoje. Yra tik vienas didelis skirtumas: Lietuvoje literatūrinio lavinimosi srityje jaunuolis susilaukdavo paramos iš savo mokytojų bei profesorių gimnazijose ir universitetuose. Jie pataisydavo jo kūrybą, pakritikuodavo, pamokydavo ir nuteikdavo. Kitaip sakant, išvesdavo į pasaulį. Čia gi, svetimose mokyklose mokslus einantis jaunimas lietuviškoje kūryboje yra paliktas visiškai be paramos.

ŠVIESIOS PROŠVAISTĖS

Ir vis dėlto yra gražių prošvaisčių! Kai kuriose vietovėse atsirado žmonių, kurie suspietė aplink save būrelį jaunimo, suorganizavo literatūros mėgėjų būrelius. Vienas iš tokių jaunimo kūrybą ugdančių žmonių yra Chicagoje rašytojas Aloyzas Baronas. Jo darbo vaisiai jau matosi. Per jo mokyklą perėjo jau ne vienas jaunas ir pradėjęs stipriai besireikšti vardas. Jo drąsimami, taisomi ir raginami jaunieji pradeda drąsiau rašyti, prisiunčia savo kūrybos Ateičiai, spausdina kituose laikraščiuose. Binkis pasakyti — atžalynas auga. Ir nemažas tas atžalynas — pilnas daug žadančių ir gyvų jėgų, kurių paramą jau spėjo pajusti ir Ateitis. Už tai ji labiausiai dėkinga pačiam Aloyzui Baronui, aukojančiam savo laiką jaunimo ugdymui.

Kitoje vietovėje, Baltimorės mieste, gyvena poetas Kazys Bradūnas. Jo ranka į lietuviškąją literatūrą išvedė dvi jaunas bet stiprias poetas: Vitaliją Bogutaitę ir Genutę Buračaitę. Gauname kartais gerų žinių ir iš kitų vietų. Jaunieji poetai ir rašytojai, siųsdami savo kūrybos Ateičiai, ne sykį pasisako siunčią vyresniųjų paraginti.

BET JŲ REIKIA DAUGIAU

Turint keletą gražių pavyzdžių nenoromis tenka prisiminti tuos mūsų rašytojus ir literatūros žinovus, kurie neranda laiko ar noro pabendrauti su jaunimu. Jei jie dažniau nusileistų iš Parnaso kalno aukštybių į jaunųjų entuziastų eiles, jie ilgiems metams pratęstų lietuviškąją kūrybą.

Kiekviename mieste reikėtų steigti literatūros mėgėjų būrelius, kuriuose jaunimas susipažintų su lietuviškąja literatūra, bendrai skaitytų ir nagrinėtų lietuvių autorius, pats rašytų ir kritikuotų. Ne visi iš jų tarpo taps rašytojais ar poetais, bet visiems literatūrinis akiratis praplatės. Tokie būreliai visiškai nesunkų suorganizuoti, tik reikia, kad kas atsirastų ir pradėtų

*

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ KONFERENCIJAI PRAEJUS

ASS konferencija, kovo 2—3 praėjusi Chicagoje sklandžioje ir darbingoje nuotaikoje, užvertė Sąjungos organizaciniame kelyje vieną lapą. Šiam laikotarpiui, kuriam vadovavo prof. dr. Pr. Jucaitis, talkinamas kitų C. V-bos žmonių, yra charakteringi išorinio susitvarkymo ir administracinio sutvirtėjimo ženklai. Jie sucementavo Sąjungos skyrius, suartino juos su centrinės vadovybės planais ir darbais — sendraugius subūrė vieningesnėn šeimon.

Naujoji ASS centrinė vadovybė, kurios priešakyje atsistojo Kazimieras Kleiva, turės pradėti vidinio stiprinimo ir gajesnės veiklos laikotarpį. Įsijausti į naujas tremties gyvenimo sąlygas, surasti naujų, konkretesnių veiklos kelių, atvesti S-gon naujų narių, sudaryti jaunesniųjų globėjų būrelius — darbai naujam laikotarpiui.

Dėkingam širdim palydim senąją Valdybą, su nuoširdžiais linkėjimais sutinkame naująją.

*

PAVASARINĖ MOBILIZACIJA

Pavasario dienos prašvito meiliai... Netrukus visus pasitiks egzaminai, diplomai, nauji darbai. Šie darbai ir ateitininkų gretose kasmet atneša pavasarinę mobilizaciją: į jaunučių eiles atvesti naujų narių, vidurines mokyklas baigusius draugiškai sutikti ir įjungti į studentų drauges, studijas baigusius ir išėjusius į savarankišką gyvenimą surišti su vyresniųjų veikla, kuri yra visų ateitininkų tikslas ir viršūnė — naujinti gyvenimą Kristaus dvasioje.

SAS BARUOSE

● Algis Gečiauskas, SAS pirmininkas ir Dalia Karaliūtė, vicepirmininkė, kovo 23—24 dienomis lankėsi New England draugovėse. Buvo vizituota Putnamo, Hartfordo ir Waterburio skyriai, ir dalyvauta jų susirinkimuose.

● Užsienio skyriaus reikalų vedėjas Sigitas Bobelis kovo 30 dieną buvo nuykęs Worcesterin, kur susitiko su vyčių centro valdybos nariais ir diskutavo artimesnių šių organizacijų santykių palai-kymą.

● Kun. V. Dabušis, Ateities administratorius mums praneša, kad apie šimtas stud. ateitininkų dar neatsilygino už Kalėdines atvirutes. SAS valdyba nuoširdžiai visus ragina šią pareigą nors ir labai pavėluotai, bet atlikti.

● Visi šiais metais (pavasariį ar vasarą) baigusieji ar baigsiantieji studijas, prašomi kaip galima skubiau pristatyti Spaudos ir Informacijos skyriaus vedėjui Džiugui Staniškiui, adresu: 12620 Cornado Ave., Cleveland 8, Ohio. Apie naujai studijas baigusius bus parašyta plačiau vėlesniame Ateities numeryje.

● Paulius Jurkus, Vyt. Vyngantas ir Rūta Zukaitė, užsienio skyriaus S. Bobelio prašomi, sutiko bendradarbiauti angliško leidinio apie ateitininkus išleidime.

● Chicagoje yra sudaryta komisija galutinai suformuluoti korporacijų santykius su SAS. Komisijai vadovauja Vaclovas Kleiza. Kiti jos nariai: Ig. Budrys, P. Povilaitis, A. Ivaška, R. Jonauskaitė, J. Stuopis.

● Artimoje ateityje bus LSS valdybos rinkimai. Visi SAS nariai yra raginami domėtis Liet. Studentų Sąjungos veikla ir „laikui atėjus, dalyvauti rinkimuose.“

DARBAI IR ŽMONĖS

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ SĄJUNGOS KONFERENCIJA

Gražioje Michigan ežero pakrantėje, Sheridan viešbutyje, kovo 2 d. vyko ASS pirmoji konferencija JAV. Kiekvieno didesnio ateitininkų susibūrimo metu AS turėdavo savo posėdžius, bet ši konferencija yra pirmoji visoje sąjungos istorijoje, nes čia buvo susirinkę tik ateitininkai sendraugiai savo sąjungos reikalų svarstyti.

Konferencijoj dalyvavo ASS skyrių atstovai iš Toronto, Clevelando, Detroito, New Yorko ir kt. Kiekvienas turėjo dvidešimties savo skyriaus narių įgaliojimus. Konferenciją pradėjo ASS Centro Valdybos pirm. prof. dr. Pr. Jucaitis, apgailestodamas, kad šios konferencijos dalyviai negali rinktis į Palangą ir savo reikalus svarstyti Birutės kalno papėdėje. Maldą sukalbėjo kun. K. Jursėnas. Ateitininkų kraujo aukos laisvės kovose buvo pagerbtos atsistojimu.

Konferencijai pirmininkauti pakviesti K. Kleiva (Chicago), P. Razgaitis (Kanada) ir P. Gruodis (Cleveland), sekretoriauti — O. Brenderienė ir E. Vilimaitė (Chicago).

Konferenciją sveikino vysk. V. Brizgys, konsulas P. Daužvardis, ALRK Federacijos vardu A. Repšys, Chicagos skyriaus pirmininkas, L. Šimutis "Draugo", ALTo ir ALR Katalikų Susivienijimo vardu, SAS Centro Valdybos pirm. Alg. Gečiauskas ir MAS Centro Valdybos pirm. Jonas Šoliūnas.

Fed. vadas prof. S. Sužiedėlis pasikaitoje "Krikščioniškasis idealizmas ir tikrovė" nurodė, kas ateitinkam sendraugiam dabarties sąlygose jų darbe kliūva, siekiant savo idealus realizuoti visuomenėje.

Dr. Vyt. Vygantas savo žodyje kėlė reikalą įieškoti naujų metodų bei ryškaus plano sendraugių veikloje, ypač kreipiant dėmesį į priaugančią naująją sendraugių kartą.

Kun. dr. A. Juška referavo ASS įstatus, kurių galutinas redakcinis išlyginimas ir kai kurių pastabų įvedimas pavestas specialiai komisijai.

Konferencija pagerbė Centro Valdybos pirm. prof. dr. P. Jucaitį jo 60 metų sukakties proga. C. V. sekretorė E. Daugirdienė įteikė dovaną — dail. Petravičiaus kūrinį.

Ateitininkų Fed. Valdybos ketverių metų veiklos pranešimą padarė generalinis sekretorius kun. Vikt. Dabušis, išskeldamas kai kuriuos laimėjimus ir pasiskųsdamas nepa-

sisekimais, kurie šiose sąlygose gali būti nugalimi tikslai dideliu idealizmu bei gilaus savos organizacijos reikalų supratimu.

Į naują AS Centro Valdybą išrinkti: Kaz. Kleiva, Dan. Augienė, kun. V. Bagdanavičius, M.I.C., Pr. Povilaitis ir dr. V. Šimaitis.

Konferencija praėjo darbingoj nuotaikoj, tik gaila, kad pradžioje laikas buvo netaupomas, o į pabaigą jo pritrūko labai svarbiems organizaciniais reikalams giliau išstudijuoti.

Banketas jaunimo stovyklos naudai

Tą patį vakarą Sheridan viešbutio salėje buvo banketas ALR Katalikų Federacijos ruošiamos jaunimo stovyklos naudai. Bankete dalyvavo gražūs būrys jaunimo stovyklos bičiulių bei rėmėjų. Verta pažymėti, kad jaunesnioji katalikiškosios akcijos veikėjų karta su dideliu entuziazmu žiūri į šį ALRKF žygį, jį visu nuoširdumu remia ir džiaugiasi, kad turės savo stovyklavietę, kur vasarą galės pailsėti, pastovyklauti ir lietuviškąją dvasią atgaivinti.

Bankete dr. Ad. Damušis supažindino svečius su esama padėtimi.

kokie darbai jau įvykdyti ir ko dar trūksta, kad jaunimas jau šią vasarą galėtų stovyklauti. Tam tikslui iki vasaros reikia surinkti apie 30,000 dol. Lietuvių katalikiškai visuomenei nėra nepakeliamas suma, tik reikia truputį daugiau propagandos ir drąsos ši darbą vykdant.

Banketo dalyvius maloniai nuveikė sol. D. Stankaitytė, padainavus keletą lietuviškų dainų bei operos arijų. Jai akompanavo Aleksūnaitė.

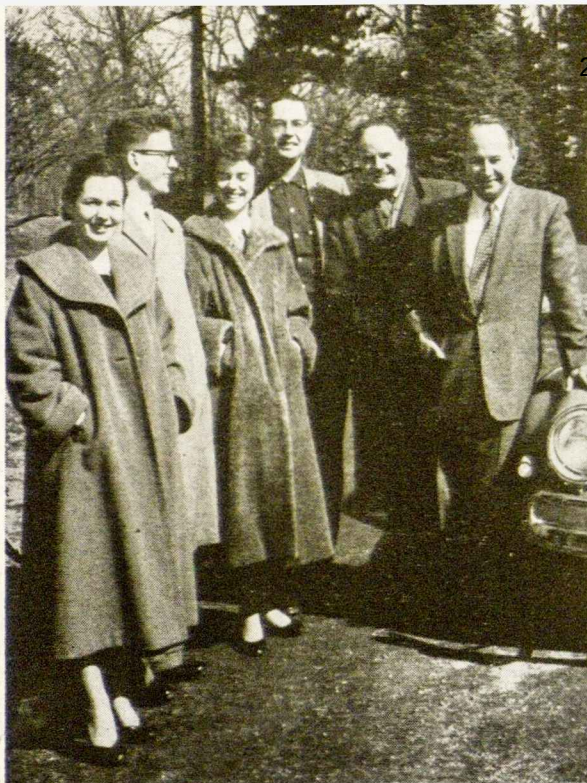
Prof. St. Šalkauskio 15 metų mirties sukaktis

ASS Chicagos skyrius kovo 3 d. Marijos Aukštosios Mokyklos auditorijoje suruošė prof. St. Šalkauskio 15 metų mirties sukaktuvių pamėnijimą. Sceną puošė dail. J. Tričio pieštas velionio portretas, gėlės bei vėliavos. Minėnijimą pradėjo skyriaus pirm. kun. Adolfas Stašys. Paskaitą apie St. Šalkauskio asmenį ir jo darbus skaitė dr. K. Pakštas. Meninę dalį atliko solistė D. Stankaitytė ir smuik. A. Paukštys. Akompanavo Man. Motiekaitis.

● Amerikos Katalikų Universitetas Washingtone liepos 1 — rugp. 9 organizuoja katalikų socialinės akcijos kursus, į kuriuos ypač kviečiami kunigai ir seminarijų auklėtiniai, kurie nori giliau pažinti ekonominio-socialinio gyvenimo problemas ir praktinį socialinės akcijos darbą.

SKAITYTINOS KNYGOS

- Henrikas Radauskas, ŽIEMOS DAINA. Skambi, jausminga, intelektualinė poezija. (Ateitis, 1956 m. Nr. 7).
- Stasys Raštikis, KOVOSE DĖL LIETUVOS. Kario atsiminimai. Vaizdžiai atskleistos nepriklausomybės dienos, objektyviai atpasakotos ano meto įsigalėjusios blogybės, puikūs asmenų charakterizavimai. (1956, Nr. 8).
- Birutė Pūkelevičiūtė, AŠTUONI LAPAI. Šilti ir pulsuojančios jaunų mergaitės karo pergyvenimų aprašymai, perpinti vaikystės ir jaunystės dienų laisvoje Lietuvoje epizodais. (1957, Nr. 1).
- J. Mekas, SEMENIŠKIŲ IDILĖS. Didelės vertės estetiškos kūrinys, vaizduojąs pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą dvidešimt keturiose idilėse. (1956, Nr. 7).
- Algirdas Landsbergis, ILGOJI NAKTIS. Penkių novelių rinkinys, nagrinėjęs normalių žmonių, pakliuvusių į nenormalias sąlygas, dvasinę būklę. (1957, Nr. 2).
- Albinas Baranauskas, SNIEGO PLATUMOS. Novelių rinkinys, vaizdžiai, skambiai ir kartais humoristiškai vaizduojąs kaimo žmonių gyvenimą. (1956, Nr. 8).
- Alfa Sušinskas, JAUNYSTES MARŠAS. "Knyga jauniesiems, jaunuo'u gyvenimo keliu", pritaikyta naujoms moksleivio gyvenimo sąlygoms tremtyje. (1956, Nr. 7).
- Bronius Zumeris, GYVENIMO KELIU. Knyga, laimėjusi jaunimo literatūros premiją, kurioje autorius paliečia svarbiausias žmogiškojo gyvenimo sritis; akcentuodamas asmenybės ugdymą ir religiją. (1957, Nr. 1).

23

Kairėje — Ateitininkų atstovai Pax Romanos darbuotojų tarpe. Pirmasis iš dešinės — **RAYMOND C. LABARGE**, šiaurės Amerikos Pax Romanos Federacijos Pirmininkas, šalia jo — **E. KIRCHNER**, buvęs Pax Romanos pirm. ir dabartinis jos atstovas Jungtinėse Tautose.

Žemiau — Lietuvių studentų ateitininkų atstovai Pax Romanos suvažiavime: iš kairės — **ROMAS LEIMONAS** (Bostonas), **DALIA IVAŠKIENĖ** (Bostonas), **ALGIS LUKAS** (Philadelphia), **VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ** (New Yorkas).

Apačioje — Suvažiavimo dalyviai. Antroji eilė pirmasis iš dešinės (baltaplaukis) — **DR. ROBERT KEYSERLING**, žymus rašytojas, žurnalistas ir keliautojas, gimęs Lietuvoje.

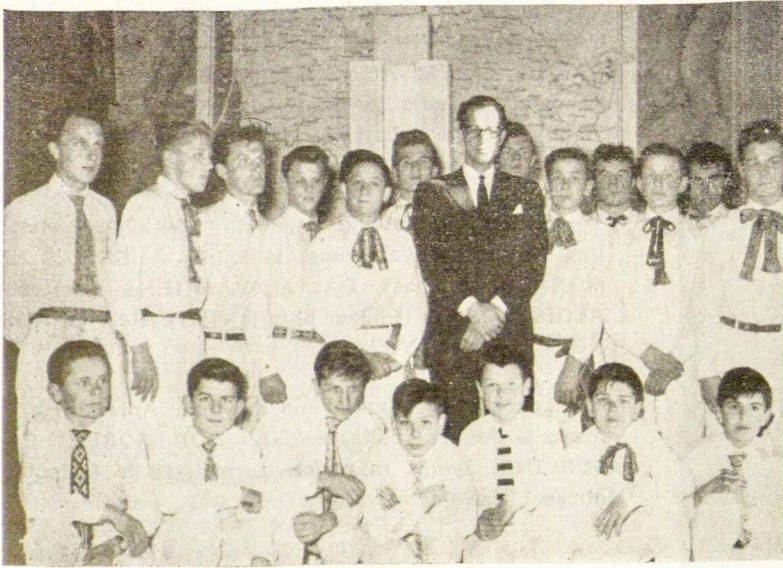
PAX ROMANOS STUDIJŲ DIENOS

Šių dienų gyvenimas yra ypač painus. Katalikui intelektualui nuolat iškyla visa eilė problemų — religinių, intelektualinių ir dažnai grynai praktinių. Gyvenime susiduria grynojo mokslo ir valstybės reikalai, susikerta darbo ir kapitalo interesai, o jų lygiai daug pasiūiko kultūros, meno srityse. Pajieškoti atsakymų šitiems įvairiems klausimams Pax Romana ir surengė pirmąsias studijų dienas savo nariams Šiaurės Amerikoje, kurių metu žymūs JAV ir Kanados katalikų veikėjai turėjo progą pasidalinti savo žiniomis su dar tebestudijuojančiais.

Šitose studijų dienose dalyvavome keturi studentų ateitininkų atstovai: D. Ivaškienė, R. Leimonas, A. Lukas, ir V. Skrupskelytė. Mes susirinkome gražioje ir turtingoje viloje, Andover miestelyje, netoli Bostono. Viso per penkiasdešimt atstovų, praleidome tris dienas, vasario 22, 23, ir 24, jaukiai ir darbingai. Su mumis visą laiką išbuvo indas, Joseph Kuriacose, buvęs Pax Romana studentų pirmininkas, kuris daug ir įdomiai pasakojo apie Afrikos ir ypač Azijos jaunas katalikų studentų organizacijas. Jautėmės kaip mažos Jungtinės Tautos. Kalbėjome angliškai, prancūziškai, lietuviškai. Bandėme mokintis indiškai, ispaniškai. Amerikiečiai ir kanadiečiai parodė tikrai daug susidomėjimo Lietuva ir ateitininkais.

Darbą pradėjome penktadienį, susipažindami visų pirma su Pax Romana, jos istorija, tikslais, ar planais ateinantiems metams. Buvo tiek klausimų, kad net vėlai vakare, nutraukus diskusijas, mažesniuose būreliuose kalbėjomės toliau, aiškinomės, kaip kiekvienas galime dirbti Pax Romanos dvasioje savo organizacijose. Padėdami Harvard Universiteto profesoriaus Stephen Fuller, diskutavome apie vadovavimo reikšmę ir ieškojome, kokie yra tam reikalingi sugebėjimai. Išnagrinėję profesoriaus patiektą kon-

SALEZIEČIŲ GIMNAZIJA ITALIJOJE

Po praeitos vasaros atostogų snieguotose Alpėse, Saleziečių gimnazijoje mokslo metus pradėjo 11 ateitininkų ir trys kandidatai. Vėliau kandidatų skaičius pakilo iki 13. Taip susidarė du būreliai, kurie kas mėnesį turi savo susirinkimus.

Pirmasis šaunus pasireiškimas po Naujųjų Metų — tai Vasario 16. šventės programa buvo tokia: anksti rytą — vėliavos pakėlimas prieš „Laisvės Paminklą“. O tas „Laisvės Paminklas“, jei nebuvo toks, kaip Kaune, tai bent pana-

šus. Jo atsiradimo kaltininkai — trys ateitininkai, kurie, prikibę prie vieno italų tautybės klieriko, kadaise užsiėmusio skulptūra, tol jo nepaleido, kol tas iš lengvos medžiagos pastatė. žinoma, jų padedamas, lietuvišką Laisvės Paminklą su Laisvės Statula, visai panašią į Zikaro. Sugiedota „Marija Marija“ ir, trimitui gaudžiant, gražioji trispalvė iškilo aukštai ant stiebo. Sekė Tautos Himnas, sveikinimai. Dalyvavo kuopos globėjo pakviestas iš Romos p. Stasys Lozoraitis, jr. ir apylinkės lietuviai.

10 val. atlaikytos šv. mišios už tėvynę, dalyvaujant at-kų vėliavai. Choras sugiedojo St. Šimkaus „Lietuviškąsias mišias“.

Prieš pusiaudienį teatro salėje trys kandidatai davė ižodį, pasipuošdami amžinosios jaunystės simboliu. Po pietų įvyko krepšinio rungtynės ir vakare minėjimas. Dvasios vadas kun. Šileika tai proga buvo parašęs ir paruošęs dviejų veiksmų patriotinį vaizdelį „Ant tėvynės aukuro“. P. Stasys Lozoraitis, jr., skaitė paskaitą. Choras ir orkestrėlis pasirodė su geru skaičiumi kruopščiai paruoštų dalykų. Padeklamauta keletas Maironio eilėraščių.

Richardas Zavadzkas

SPRINGFIELDAS, ILL.

Š. m. vasario 17 d. parapijos salėje įvyko Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas, kurį suruošė Balfo skyrius. Springfieldo ateitininkų kuopa uoliai prisidėjo prie šio parengimo. Salę papuošė ir tautinius šokius, dainas, deklamacijas bei akordeono muziką atliko ateitininkai.

O. Užgirtė

Saleziečių gimnazijos Italijoje moksleiviai ateitininkai su svečiu St. Lozoraičiu, jr.

PUTNAMAS, CONN.

Kaip viesulas atbildėjo vasario mėnuo Putnamo bendrabutin, užversdamas „Raudondvario“ gyventojas įvairiais darbais. Po trijų dienų rekolekcijų kolegijoje, studentės at-kės kartu su visom bendrabutietėmis pradėjo ruošti Vasario Šešioliktajam. Kiekvienais metais viena vasario mėnesio diena yra paskirta Annhurst kolegiją lankančioms lietuvaityms studentėms, kurių šiuo metu yra 13. Šiais metais ši „Lietuvių diena“ buvo vasario 13.

Dar niekuomet Vasario šėšioliktosios programa nepraėjo su tokiu pasisekimu, kaip šiemet, nors lietuvaityų programos visuomet būna mėgiamiausios Annhurst kolegijoje. Tai net pažymėjo kolegijos laikraštėlis „The Heather“.

Šių metų „Lietuvių dienos“ programa buvo panaudota supažindinti amerikietes studentes su lietuvių tautosaka. Ta proga pastatyti du vaizdeliai iš senovės lietuvių vestuvių, būtent „Mergvakaris“ ir „Marčios pietūs“. Prieš kiekvieną sceną publika buvo angliškai supažindinta su to vaizdelio dainų, šokių, bei papročių reikšme. Patys vaizdeliai susidėjo iš senovės lietuvių liaudies dainų ir šokių, vainiko pynimo, nuometo rišimo, kraičio į skrynias krovimo, vaišių ir kt.

Šios „vestuvės“ Annhurst kolegijoje praėjo su tokiu pasisekimu, jog už kelių dienų jas teko pakartoti Putnam Catholic Academy, o vasario 24 d. Waterburio lietuvių visuomenė.

Visų šių „vestuvinių“ iškilių sukūry, stud. at-kės atrado laiko ir kitiems darbams. Štai vasario 19 d. trys studentės — A. Kalvaitytė, R. Tonkūnaitė ir T. Ivaškaitė lankėsi pas Putnamo amerikietes skautes, kur T. Ivaškaitė kalbėjo apie Lietuvą.

Vasario 27 d. studentės at-kės turėjo susirinkimą, kurio metu N. Umbrazaitė skaitė referatą „Kodėl mes mokomės“. Po referato iškilo gyvos diskusijos. Šio susirinkimo metu buvo svarstyta Putnamo atkių metinės šventės programa. Ši šventė įvyks sekmadienį, gegužės 5 d.

Rasdamos laiko lietuviškam veikimui bei įvairiems parengimams, Putnamo studentės neatsilieka nė moksle. Stud. at-kės D. Giedraitytė, T. Ivaškaitė, K. Raščiuotė, N. Umbrazaitė ir R. Durickaitė praėjo semestro metu pateko į Annhurst kolegijos garbės sąrašą (Dean's List).

T. I.

kretų pavyzdį, darėme išvadas, kaip grynai teoretinis nusimanymas turi būti taikomas kiekvienos dienos darbe ir vadovavime.

Mums kalbėjo keletas gerai žinomų Kanados ir Amerikos veikėjų. Tai V. C. Phelan, International Labour Office direktorius, Thomas H. Mahoney, pasižymėjęs tarptautinės teisės srityje, James Doherty, Edward Kirchner ir Robert Keyserlingk, kuris yra kilęs iš šiaurinės Lietuvos. Jie visi nagrinėjo pasauliečio kataliko pareigas paskirose srityse.

Studijų dienas išpūdingai užbaigė Sir Hugh Taylor, plačiai žinomas fizinės chemijos mokslininkas. Agapės metu svečias kalbėjo apie kataliko šviesuolio pareigą apaštalausti visuomenėje.

Šios pirmosios Pax Romanos studijų dienos šiaurės Amerikoje buvo puiki proga geriau susipažinti su Pax Romana ir jai priklausančiomis organizacijomis. Grįžome pagilinę savąsias žinias, padidinę pažįstamųjų būrį ir pasiryžę toliau dirbti.

V. S.

NEW YORKO MOKSLEIVIAI

● Vasario 9 dieną New Yorko M. Pečkauskaitės kuopos moksleiviai susirinko paminėti Vasario 16-tąją. Paskaitą apie Lietuvos nepriklausomybės kovas skaitė studentė V. Skrupskelytė. Buvo atsilankęs ir "Ateities" redaktorius, pakviesdamas moksleivius užsukti pasižiūrėti, kaip redaguojama ir spausdinama "Ateitis". Buvo nutarta prieš gavėnią padaryti blynų balių, o per Velykų atostogas nueiti pamatyti filmo "Around the World in 80 Days".

● Vasario 16 pasirodė 2-trasis numeris New Yorko moksleivių at-kų laikraščio "Jaunystės Kelio". Šiuo numeriu pradėta straipsnių serija, kurios tikslas supažindinti ne ateitininkus su ateitininkyste ir pagilinti pačių ateitininkų žinias.

● Vasario 24 ponų Minkūnų suruoštas priešgavėninis blynų balius. Gausiai atsilankė kuopos nariai ir svečiai. Stalai lūžė lūžo valgiais ir gėrimais ir laikas links-

mai prabėgo geroje ir linksmoje nuotaikoje. Buvo padainuota, pažaišta ir pasišokta.

● Kovo 1 įvyko pirmasis vyresniųjų berniukų būrelio susirinkimas pas būrelio globėją Alf. Dzišką. Atsilankė 8 berniukai ir aptarė ateities veiklą. Nutarta susirinkti kas 2—3 savaitės ir kas antrą susirinkimą kvieisti prelegentų iš studentų tarpo ideologinėms paskaitoms. Buvo nutarta taip pat pasikviesti studentų pamokyti šokti.

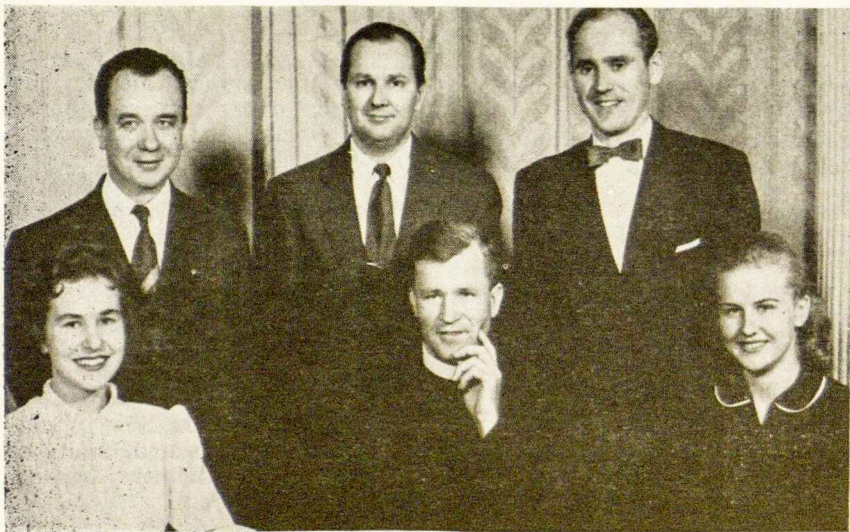
● Kovo 2 įvyko bendras kuopos susirinkimas šv. Kazimiero šventės proga. Inž. Ant. Sabalis įdomiai pakalbėjo apie visuomeniškumą, o E. Remėza paskaitė referatą apie šv. Kazimierą. Buvo tariamasi apie at-kų kursus, kuriuos MAS Rytų Apygardos Valdyba yra pavėdusi New Yorkui suruošti per Velykų atostogas. Šią dieną taip pat pasirodė 3-čias laikraščio "Jaunystės Kelio" numeris. G. N.

BALTIMORE, MD.

Vasario 17 d. iškilmingose šv. mišiose, už Lietuvą, moksleiviai at-kai dalyvavo su vėliava. Prie vėliavos stovėjo Emilija Zupkutė, Birutė Bogutaitė ir Stasys Eringis. Tą pačią dieną įvyko moksl. at-kų susirinkimas, kurį malda atidarė kun. Pugevičius. Pirmininkauti buvo pakviestas Aleksandras Radžius, o sekretoriauti — Vitalija Noreikaitė. Jonas Boguta paskaitė puikų referatą apie Vasario 16 dienos reikšmę. Taip pat gražiai nuskambėjo jaunesniųjų at-kų montažas. Eimutis Radžius paskambino pianinu "Piratus". Dvasios vadas kun. Pugevičius parodė filmą "The

American Cowboy". (Redakcijai būtų įdomu sužinoti, ką amerikiečių kaskas "kaubojus" turi bendro su mūsų Nepriklausomybės švente. Red). Susirinkimas buvo uždarytas malda ir at-kų Himnu.

● Jaunesniųjų at-kų globėja p. Bradūnienė savo pareigas perdavė B. Bogutaitėi. Jau išrinkta nauja valdyba, kurią sudaro: V. Gailevičiūtė — pirmininkė, V. Noreikaitė — sekretorė ir E. Bradūnaitė — išdininkė. Susirinkimai daromi beveik kas savaitę p. Bogutų bute. Mergaitės pradėjo ruošti pasžadėjimui ir visos uoliai platina "Ateitį". Ita

MAS vakarų apygardos valdyba: sėdi (iš kairės) — Regina Pemkutė — sekr., kun. Dr. V. Rimšelis — Dvasios vadas, Irena Valaitytė — vicepirm. Stovi: V. Matikiūnas — išd., Aleks. ndras šatas — pirm., Eug. Orentas — sec. reik. vedėjas.

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS DETROITE

Š. m. kovo 10 d. Detroito vyčiai, skautai ir at-kai suruošė bendrą šv. Kazimiero minėjimą. Dienos programa buvo tokia: 10 val. šv. Mišios šv. Antano parapijos bažnyčioje ir bendra šv. Komunija, 11 val. bendri vyčių surengti pusryčiai ir 12:30 šv. Kazimiero akademija, kurioje bendromis jėgomis buvo išpildytas Pr. Zarankos paruoštas montažas "Prie šv. Kazimiero karsto". Dekoracijas ir kitus techniškus darbus atliko skautai, o vyčiai suruošė pusryčius. Vytis Robertas Boris tarė įžanginį žodį. Nors jis yra čia gimęs, bet visus žavėjo savo gražiu lietuvių kalbos vartojimu. Tai geras pavyzdys mūsų naujesiems ateiviams. At-kai atliko pasirodymus pačioj scenoj: dainavimą, deklamavimą ir t.t. Šis minėjimas buvo vienas tvirtas žingsnis pirmyn į lietuviško jaunimo bendradarbiavimą. D. M.

NAUJA MOKSLEIVIŲ AT-KŲ KUOPA KENOSHOJE

Kenoshoje, Wis., kun. Juozo Petraičio, MIC, rūpesčiu įkurta nauja moksleivių ateitininkų kuopa, turinti dabar 12 narių. Kuopos valdybon įeina pirm. Stasys Milašius, vicepirm. — Aurelija Jaraitė, sekr. — Aušra Skirmuntaitė. Šioje apylinkėje yra ir daugiau jaunuolių, tinkančių įsijungti ir dalyvauti ateitininkiškoje veikloje. Tikime, kad netrukus ir jie ateis mūsų tarpan. Tada ir darbas bus gyvesnis, ir nuotaikos išpūdingesnės. (Sveikiname nuoširdžiai naują ateitininkų židinį ir linkime sėkmingo darbo. Malonu bus ir toliau išgirsti apie Jūsų veiklą ir darbus. — Redakcija).

Naujokas

CHICAGO, ILL.

Kun. A. Lipniūno moksleivių at-kų kuopos susirinkimas įvyko 1957 m. kovo 8 d., ponų Vilkų bute. Susirinkimas buvo atidarytas malda, po kurios pedagogė O. Krikščiūnienė skaitė paskaitą "Spaudos draudimo istorija ir dabartiniai laikai". Paskaita mus labai sudomino ir iškėlė svarbių pastabų lietuvių klausimu. Po diskusijų M. Jurkūnaitė skaitė referatą "Lietuvos pajūris ir jo įtaka lietuviui". Toliau sekė R. Augiūtės rašinėlis apie šv. Kazimierą. Rašinėlis suteikė mums daug žinių apie šį Lietuvos jaunimo globėją. Rimtąją dalį baigėme malda, po kurios sekė linksmoji susirinkimo dalis.

Dalia Kolaitė

Untė Šalapinis

ALTRUISTAS

Turiu charakterį ašen kaip uolą,
Idėjoj niekad nesusvyruoju,
Tiktai prieš Balfą širdis parpuola,
Tiktai veikimui visur aukoju...

Altas ir Vlikas mane sutvarko,
Prieš Tautos Fondą išprakaituoju,
Defektas šitas — būdą sudarko,
Defektas šitas man daug kainoja...

Kur tik nuėjęs ilgiau pasėdžiu, —
Jei nepavyksta laiku išvykti —
Tuoju kas nors renka "dėl vargšų dėdžių",
Ir nepatogu kietam išlikti...

Vargšams visokiems kasmet aukoju
Tikslų, tikslelių — tik mirga marga,
Aš iš tikrųjų dar nežinojau,
Kad tiek pasauly yra daug vargo...

Kad tiek studentų, be vandens, oro...
Jei aš neduočiau, kaip jie gyventų?!
Ir atsidusęs, prieš savo norą, —
Metu kepurėn... dešimtį centų...

LAIŠKAS IŠ KOLEGIJOS

Pavasaris žemę jau veda...
O mane kas ves?
Užvalgau "drugstorėj" ledo
Ir graužiu prie knygų peles.

Pavasaris naikina sniegą,
Tik aš vis kaip sniegas balta.
Sutirpdė kaip sniegą kolegą
Manoji širdis nekalta.

Pavasaris saulę vadino
Ateit pasivaikščiūt žeme.
Profesorius viską mėgino,
Kažinkas užmigdė mane.

Pavasaris žemę dabino
Ir gėlę išpaudė tvorą.
Užkišau telefoną vaikino
Savo chemijos knygoj storą.

Teisėjas: Per vieną savaitę tam-
sta pavogei net šešias poras batų.

Kaltinamasis: Taip pone teisė-
jau! Matote, aš turiu labai dideles
kojas ir tik paskutinią porą tiko.

ŠEŠIOLIKTOJO ŠIMTMEČIO SĄSKAITA

Senuose archyvuose saleziečių gimnazijos Italijoje mokiniai
surado tokią sąskaitą iš 16 šimtmečio:

1. Pataisyti ir atnaujinti Dievo Įsakymai	20 skatiku
2. Pagražintas Pontijus Pilotas ir užmauta jam raudona kepuraitė	50
3. Pridėta uodega ir skiauterė gaidžiui	10
4. Gerajam latrui užlenkti pirštai	5
5. Šv. Mykolui Arkangelui perdirbtas ir paauskuotas sparnas	20
6. Numazgotas Anno tarnaitės veidas ir juodai nudažyti jos plaukai	15
7. Nudažytas dangus ir pridėta naujų žvaigždžių	50
8. Paauskuota saulė	15
9. Prisiūti du guzikai prie Chamo kelnų	20
10. Išvalytos Balaamo asilei ausys	25
11. Nušveisti auskarai Sarai, sulopyti marškiniai sūnui palaidūnui ir nupraustos jo kiaulės	40
12. Uždėti ragai velniui	10
13. Pridėta liepsnų skaistyklai	30
14. Suplėšytas Kaipui drabužis ir apkarpyta jo barzda	20

Viso: 330 skatiku

Putnamo laboratorijose rastas elementas V

Neseniai prof. RiKardo atrasta-
sis cheminis elementas M, apie
kurį rašėme š.m. 2 nr., paskatino
tyrinėjimus tęsti toliau. Iš Put-
namo mergaičių laboratorijų re-
dakcija (tikrai sakant, vienas iš
redaktorių) gavo ružavą ir kve-
piantį laišką. Rašo dr. Rasė Einy-
tė, F.P. (Flirtologijos Profesorė).
Skaitytojus atsiprašome, kad ne-
galime spausdinti viso laiško išti-
sai (jame per kraštus kvantais
veržiasi pavasariška nuotaika),
tad patieksime tik sausas moksli-
nes žinias apie patį naujausią at-
radimą — elementą V.

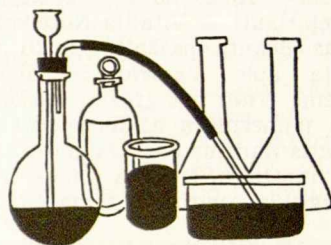
Elementas: Vyras.

Simbolis: V.

Atominis svoris: prieš pietus pa-
prastai 5—6 svarais mažesnis, ne-
gu po pietų.

Atominis amžius: priklauso nuo
atsiradimo datos.

Fizinės savybės: Juda ir įvai-
riai kraiposi, grojant muzikai.
Gauna tendenciją priartėti prie
artimiausio objekto. Priartėjęs
dažniausiai paraudonuoja ir įkais-
ta. Jei objektas stumiasi tolyn,
gaunasi pavojinga situacija: ne-
išvengiamas sprogimas.

Cheminės savybės: mėgsta būti
ten, kur daug ugnies ir dūmų.
Lengvai maišosi su alkoholiu. Su-
simaišęs pasidaro jautrus ir per-
dėtai judrus, bando įieškoti naujų
išsireiškimo formų. Nuo per dažno
maišymosi su alkoholiu paprastai
įgauna įvairias ištižimo ir atbuki-
mo žymes.

Randamas: daugiausia didmies-
čiuose, šokių salėse — pasieniais,
visur, kur tik yra elemento M.

Naudojamas: mergaitės jį nau-
doja savo galvos skaudėjimui su-
mažinti arba padidinti — pagal
reikalą ir ūpą.

Ateities perspektyvos: elementas
V, atrodo, turi nemažą teigiamo
potencialo, bet jo išsivystymas
daugiausia priklausys nuo elemen-
to M.

PASaulio LIETUVIŲ ARCHYVAS MINI DEŠIMTMEČI

Pasaulio Lietuvių Archyvas šiemet mini savo veikimo dešimties metų sukaktuves. Darbas buvo pradėtas 1946 m. lapkričio 19. Istorinė medžiaga buvo siunčiama į Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyną Chicagoje. Pradžioje darbas vyko pusiau privačiu būdu. Vėliau buvo suorganizuota Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisija. Surinktos medžiagos sutvarkymo organizavimui VLIKo Vykdomoji Taryba (1951. II. 1) direktoriumi pakvietė Vincą Liulevičių.

PLA renka archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą. Archyvinę skyrių sudaro įstaigų bei

organizacijų protokolai, bylos, dokumentai ir kt. Bibliografinis skyrius turi daugiau 400 pavadinimų lietuviškos periodikos ir keletą tūkstančių egzempliorių knygų. Lietuvių Bibliografinė Taryba visą surinktą spaudą nuo 1951 m. perduoda PLA. Muziejinis skyrius turi antspaudų, organizacijų ženklų, vėliavų ir kt.

Daugelis asmenų jau buvo ap rūpinti medžiaga straipsniams, paskaitoms, darbams mokslo laipsniams gauti. Ateityje ši įstaiga galės dar labiau tam reikalui patarnauti, nes medžiaga vis gausėja.

VINCO KRĖVĖS VARDŲ LITERATŪRINĖ PREMIJA

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje (Kanadoje) nutarė 1955 m. įsteigtą Vinco Krėvės vardo literatūrinę premiją \$500 sumoje skirti reguliariai kas antri metai. Pirmoji premija buvo iteikta 1955 m. Jonui Aisčiui už 1954 m. pasirodžiusią literatūrinių atsiminimų knygą „Apie laiką ir žmones“. Antroji premija bus skiriama 1957 m. gegužės mėn. už 1955–56 m. bet kuriam laisvo pasaulio krašte išleistą ir dar nepremijuotą grožinės literatūros (poezijos, prozos, dramos) veikalą.

Premijai skirti sudaryta sekanti jūry komisija: Birutė Pūkelevičiūtė (Lietuvių Rašytojų Draugijos atstovė), Jonas Kardelis (Kanados

Lietuvių Bendruomenės Montreilio apylinkės atstovas), Dr. Henrikas Nagys, Birutė Ciplijauskaitė, Kazys Veselka (Lietuvių Akademiniio Sambūrio atstovai).

Visos lietuviškos leidyklos yra kviečiamos atsiųsti 1955–56 m. išleistų lietuviškos grožinės literatūros knygų.

Lietuvių Akademiniis Sambūris tikisi susilaukti aukų šiai premijai paremti iš viso pasaulio lietuviškosios visuomenės.

Dėl smulkesnių informacijų ar aukų prašome kreiptis į Lietuvių Akademiniio Sambūrio pirmininkę Birutę Ciplijauskaitę, 3472 Hutchison St., Montreal, Que. Canada.

JAUNYSTĖS KELIU

New Yorko Marijos Pečkauskaitės moksl. ateitininkų kuopa šiemet pradėjo leisti savo laikraštėlį „Jaunystės Keliu“. Tai rotatoriumi spausdinamas, 4–5 puslapių apimties leidinys, išeinąs maždaug kas dvi savaitės. Redaguoja redakcinis kolektyvas iš pačių moksleivių tarpo: Gediminas Naujokaitis, Edmundas Adomaitis ir Evaldas Remėza.

Iki šiol išėjo jau keturi „Jaunystės Keliu“ numeriai, visi labai gražiai techniškai išleisti. Kiekviena numeryje yra dedami trumpi ateitininkų ideologijos ir šiaip proginiai straipsneliai, New Yorko ateitininkų veiklos kronika, galvosūkiai, platus vietinio sporto skyrius ir dar platesnis juokų skyrius. Viskas būtų gražu, bet tas juokų skyrius kartu su įvairiais klausimais ir atsakymais visą reikalą ir pagadina. Juokai dažniausiai išeiną negardūs, per daug asmeniškai, suprantami tik mažam draugų būreliui. Juose taip pat nemaža ir ateitininkams netinkamos dvasios, per daug anglišku žodžiu.

Sveikiname iš pačių jaunųjų kilusią iniciatyvą imtis laikraščio darbo. Jaunieji redaktoriai tikrai turi entuziazmo ir pasišventimo. Tik jie turėtų atsiminti, kad ateitininkų vardu leidžiamas laikraštis turėtų savyje nešti žymiai daugiau ateitininkiškos dvasios, o nepasiduoti pigioms aplinkos įtakoms.

J. B.

KRONIKA

● Pasauliečių apaštalavimo kongresas šaukiamas šiemet Romoje spalio 5–13 tema — „Parapijos vaidmuo pasauliečių apaštalavime“. Pirmutinis šios rūšies kongresas įvyko Romoje 1951 m., kuriame ir lietuviai buvo atstovaujami.

● Afrikos jaunimo auklėjimo klausimus nagrinėjo savaitę trukusi tarptautinė konferencija, sušaukta prancūzų Kamerūne, Yaounde. Dalyvavavo 300 atstovų, jų tarpe ir Jungt. Tautų Unesco vaikų ir jaunimo reikalų skyriaus pareigūnai.

● Tėv. Augustinas Dirvelė, O.F.M., buvęs pranciškonų provincijos ir šv. Antano kolegijos steigėjas Kretingoje, kalintas Lietuvoje ir 1941 m. išvežtas Rusijon, gautomis žiniomis ten mirė 1943 m.

● Liet. stud. Kanadoje dirba paskirstę į skyrius tokiomis skaičiais: Torontė — 40, Montrealyje — 25, Londone — 8, Otavoje — 4 ir Winipege — 3. Studijuojami daugiausia praktiškieji mokslai, pvz., inžinerija, gamtos mokslai, psichologija, biologija sociologija gi litera-

ATEITININKAMS SVARBU

ALRK Federacijos Jaunimo Stovyklos

naudai ruošiamos loterijos laimėjimų traukimo terminas atidėtas iki gegužės mėn. 19 d. Visi laimėjimų bilietų platintojai prašomi padėti visas pastangas visus gautus bilietus išplatinti ir iki gegužės 12 d. atsiskaityti su tais asmenimis, iš kur bilietai yra gauti.

ATEITININKŲ ŠALPOS FONDUI

metinius įnašus (po 3 dol.) už 1956 metus sumokėjo 375 ateitininkai sendraugiai. Pagal naują Federaci-

tūros ir meno srityse beveik nėra studijuojančių.

● Alfa Sušinskas, jaunimo rašytojas, „Jaunystės Maršo“ autorius, rengia spaudai naują knygą, kurios vedamoji mintis — tik kilnūs idealai įprasmina žmogaus gyvenimą. Tikimasi, kad knyga pasirodys 1958 metais.

● Jaunimo kongresas Chicagoje įvyks birželio 29–30 d. Sudarytos trys komisijos: programos, organizacinė ir spaudos. Plenumo primi-

jos Konstituciją visi ateitininkai sendraugiai yra AŠ Fondo nariais. ASS yra apie 750 narių. AS Fondo Valdyba prašo visus ateitininkus sendraugius šią solidarumo pareigą atlikti. Visiems solidarumo įnašus sumokėjusiems bei didesnes sumas paaukojusiems Fondo Valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Anglijos ateitininkams

Visi Anglijoje esą ateitininkai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai prašomi užsiregistruoti pas Federacijos Valdybos įgaliotinį Juoz. Bružinską, 46 Springcliffe, Bradford 8, Yorks, England.

REDAKCIJA DĖKOJA

Šio numerio Kreivų Šypsenų skyrius pasipuošė nauja vinjete. Tai dail. P. Aleksandravičiaus darbas. Ją prisiuntė Saleziečių gimnazijos Italijoje ateitininkų kuopos pirmininkas kartu su dideliu pluoštu įvairios medžiagos. Dailininkui ir mieliems idėjos draugams Italijoje reiškiamo nuoširdžią padėką.

Red.

1957 M. GEGUŽĖS 11 D., ŠEŠTADIENĮ,

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALEJE,
BROOKLYNE,

įvyksta

PAVASARINIS ATEITIES KONCERTAS

Programoje dalyvauja jaunieji menininkai:

POETĖ GENUTĖ BURAČAITĖ, Baltimore

SOPRANAS AUDRONĖ GAIGALAITĖ, Philadelphia

TENORAS PRANAS ZARANKA, Detroitas

PIANISTĖ NIJOLĖ BOGUTAITE, Baltimore

PIANISTAS DARIUS LAPINSKAS, Bostonas

NAUJOS KŪRYBOS SKAITYS ŠIŲ METŲ

LAUREATAS PAULIUS JURKUS.

PO KONCERTO SOKIAI, KURIEMS GROS GARSUSIS
JOE THOMAS ORKESTRAS

BET PRIEŠ TAI — GEGUŽĖS 5 D., SEKMADIENĮ,
visi važiuojame į

P U T N A M Ą,

kur Putnamo ateitininkės ruošia savo tradicinę šventę